

MATKA HALKI KRISTINUSKON

Hiljaisuuden polku Ikaalisten seurakunnan leirikeskukseen

Anne Kähönen &
Sini-Johanna Pettinen
Opinnäytetyö, syksy 2015
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Kähönen, Anne & Pettinen, Sini-Johanna. Matka halki kristinuskon - Hiljaisuuden polku Ikaalisten seurakunnan leirikeskukseen. Kauniainen, syksy 2015, 75s., 2 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyöntekijän virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa toimiva sekä pysyvä rastimuotoinen hartauspolku Ikaalisten seurakunnan leirikeskukseen. Lisäksi hartauspolkua suunniteltaessa tavoitteena oli, että se tukisi seurakuntalaisen uskonelämää.

Teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään nuoruutta, spiritualiteettia ja uskoa, niiden harjoittamista sekä toiminnallisia menetelmiä. Näiden pohjalta pyrittiin luomaan toimiva hartauspolku.

Opinnäytetyö toteutettiin produktiona. Hartauspolku testattiin Ikaalisissa nuorten leirillä lokakuussa 2015. Nuorilta ja ohjaajilta saamamme palautteen perusteella muokkasimme rastirataa niin, että se vastaisi tavoitteita paremmin sekä olisi mielekkäämpi käydä läpi. Yleisesti hartauspolkua pidettiin hyvänä ja mielekkäänä jo testausvaiheessa. Muutosten jälkeen materiaalipaketti annettiin Ikaalisten seurakunnan työntekijöiden käyttöön.

Avainsanat: mietiskely, rastirata, hartauspolku, toiminnalliset menetelmät, spiritualiteetti, produktiot

ABSTRACT

Kähönen, Anne and Pettinen, Sini-Johanna. A Journey through Christianity. 75p., 2 appendices. Language: Finnish. Kauniainen, Autumn 2015.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The goal in thesis was to produce a functional and permanent checkpoint kind devotional path for the camp center of congregation of Ikaalinen. In addition, the planning of the devotional path was aimed so that it would support the parishioners life of faith.

The theoretical framework deals with youth, spirituality, belief and their practice as well as operational methods. These were the base from where we aimed to produce a working checkpoint course.

The thesis was carried by productions. Devotional Path was tested in Ikaalinen at youth camp in October 2015. Based on the feedback that we received from young people and instructors, we adjusted the checkpoint track with more fitting objectives. In general, the devotional path was considered good and meaningful during the testing phase. After modifications the package of materials was given to workers at Ikaalinen congregation so that they could use them in future.

Key words: contemplation, checkpoint course, devotional path, functional method, spirituality, productions

SISÄLTÖ

1 KOHTI HILJAISUUTTA.....	6
2 YHTEISTYÖTAHO.....	8
2.1 Ikaalisten seurakunta.....	8
2.2 Koivikon leirikeskus	8
3 NUOREN KEHITYS	10
4 TOIMINNALLISET MENETELMÄT	12
5 SPIRITUALITEETTI JA USKO.....	13
5.1 Mitä spiritualiteetti on?.....	13
5.2 Uskon määritelmä	14
5.3 Nuoren usko ja spiritualiteetti	15
5.4 Hengellinen kasvu	16
6 USKON HARJOITTAMISEN MUOTOJA.....	18
6.1 Hartaus.....	18
6.2 Rukous ja hiljentyminen.....	18
6.3 Retriitti	19
7 TAVOITTEET	20
8 RASTIEN SUUNNITTELU, TYÖSTÖ JA TESTAAMINEN	22
8.1 Rastien prosessi.....	22
8.1.1 Rastien suunnittelu	22
8.2.1 Yleistä	23
8.2.3 Jumala – Isä	24
8.2.4 Jumalan rakkaus.....	25
8.2.5 Synti.....	26
8.2.6 Rukous.....	26
8.2.7 Toivo	27
8.2.8 Jeesus	27
8.2.9 Armo	28
8.2.10 Pyhä Henki	28
8.2.11 Vanhurskaus.....	29
8.3. Rastien testaaminen.....	30
8.3.1 Ennen testaamista	30

8.3.2 Testaaminen	30
8.3.3 Testaamisen jälkeen.....	31
8.4 Palaute rastiradasta	32
9 OIVALLUKSIA JA POHDINTOJA MATKASTAMME	39
9.1 Polun työstäminen ja aikataulu	39
9.2 Oppimista ja kehitystä ammatillisesti	39
9.3 Eettisyys itse työssä ja prosessissa	40
9.4 Risut ja ruusut	41
LÄHTEET	43
LIITE 1: KYSELYLOMAKE.....	49
LIITE 2: PRODUKTIO	51

1 KOHTI HILJAISUUTTA

Opinnäytetyömme tavoitteena oli tehdä pysyvä hiljaisuuden polku Ikaalisten seurakunnan leirikeskus Koivikkoon. Ensisijaisesti teimme polun nuorille soveltuvaksi, mutta toivomme, että tämä työmenetelmä voisi soveltua myös aikuisten kanssa tehtävään työhön. Lisäksi tavoitteenamme oli, että hiljaisuuden polku tulisi olemaan leireillä toimiva toiminnallinen menetelmä muiden joukossa. Sen tarkoitus on myös tukea seurakuntalaisen uskoa sekä siinä kasvamista.

Saimme syksyllä 2015 Ikaalisten seurakunnalta idean suunnitella pedagogista sisustusta uuteen asuntolaan, joka tulee valmistumaan 2016 kesällä (Hämäläinen, 2015). Päätimme kuitenkin pienen neuvottelun jälkeen lähteä tekemään jotain toiminnallista, jossa hyödyntäisimme uutta rakennusta. Päätimme tehdä produktin, joka on toiminnallinen hartauspolku Ikaalisten seurakunnan leirikeskukseen, jota olemme päättäneet kutsua nimellä "Matka halki kristinuskon".

Opinnäytetyössämme yhdistämme rastityöskentelyn ja rentoutumisen menetelmiä. Valitsimme rastityöskentelyn, sillä se sopii yksin, parin tai pienien ryhmien kanssa suoritettavaksi. Lisäksi rasteilla voi olla erilaisia teemoja laajemmasta kokonaisuudesta. Työssämme rentoutumiseen johtavalla menetelmällä pyritään edistää mielen rauhoittumista ja voimien keräämistä (Pruuki 2010,149 & 152). Halusimme hyödyntää näitä ominaisuuksia tehdessämme polkua.

Tutkimme Theseus.fi-tietokantaa, johon on julkistettu valmiita opinnäytetöitä. Teimme tämän, sillä halusimme tietää, minkä verran ennen on tehty samanlaisia ratoja. Löysimme erilaisia rastiratoja, hiljaisuuteen ja hiljaisuuden retriitteihin liittyviä opinnäytetöitä oli joitakin.

Aiemmista opinnäytetöistä olemme eniten käyttäneet Anne Granlundin ja Heli Peltolan (2011) tekemää opinnäytetyötä, jonka aiheena oli Perheiden pyhiinvaellus - toiminnallinen pyhiinvaelluspolku Lahden kirkkopäivillä sekä Janina Vähävaaran ja Lauri Koiviston (2013) opinnäytetyötä "Synkkiä aiheita, tärkeää asiaa": Väkivalta aiheinen rastirata työvälineeksi kirkon nuorisotyönohjaajille. Nä-

mä opinnäytetyöt ovat antaneet meille suuntaa omaan teoriaamme, mitä kannattaa käsitellä sekä auttanut löytämään teoriakirjallisuutta.

2 YHTEISTYÖTAHO

2.1 Ikaalisten seurakunta

Opinnäytteemme yhteistyötahona toimi Tampereen hiippakuntaan sekä Hämeenkyrön rovastikuntaan kuuluva Ikaalisten seurakunta (Tampereen hiippakunta i.a.; Virtanen 2010, 8). Työelämän ohjaajana toimi Ikaalisten seurakunnan seurakuntapastori Riikka Hämäläinen.

Ikaalisten seurakunta on ollut itsenäinen vuodesta 1641 lähtien, kun se irtautui Hämeenkyröstä. Silloin tosin siihen vielä kuuluivat myös Parkano, Kihniö, Kaanpää, Honkajoki sekä Jämijärvi. Lopulta muut paikkakunnat muodostivat omia seurakuntia väestönkasvun takia, jonka seurauksena suurelle alueelle oli rakennettu pienempiä kappelikirkkoja. 1853 eroamiset alkoivat ja viimeisenä Jämijärvi erosi omaksi seurakunnakseen vuonna 1908. (Koskinen 2013, 11.)

Seurakunnan päärakennukset sijaitsevat Ikaalisten keskustassa. Näitä päärakennuksia ovat yli 200 vuotta vanha oleva Fredrika Sofian kirkko, seurakuntakeskus, kivipappila, joka toimii toimistotilana sekä kirkkoherran virasto. Ikaalisten seurakunnalla on myös seuraavia kiinteistöjä käytössä Luhalahden kirkko, sekä Koivikon leirikeskus erilaisine rakennuksineen. (Salo 2001, 24–25.) Opinnäytteessä valmistamamme hiljaisuuden polku tulee sijoittumaan Koivikon leirikeskuksen alueelle

2.2 Koivikon leirikeskus

Ikaalisten seurakunnan oma leirikeskus Koivikko sijaitsee Kartussa, noin 7km päästä keskustasta (Hämäläinen 2015). Ikaalisten seurakunta on saanut Koivikon maa-alueen Lyyli ja Jalmari Jyllin testamentin kautta. Tällöin tontilla oli vain 1920-luvulla heidän rakentamansa rakennus, joka on vielä nykyäänkin käytössä. (Sälli 2006, 340–341.)

Ensimmäinen seurakunnan rakennuttama rakennus oli sauna 1960-luvulla, ja se on vieläkin pystyssä Retulahden puolella. Samana vuonna seurakunta alkoi pitää saunailtoja ja seuroja. Samalla vuosikymmenellä Koivikkoon rakennettiin päärakennus, joka valmistui vuonna 1969. Vuonna 1974 Koivikkoon rakennettiin asuntolat ja aitta. Koivikon tontille valmistui 2001 uusi sauna rakennus koustiloineen. (Sälli 2006, 341–342.)

Koivikon vanhat asuntolat on otettu pois käytöstä homevaurion vuoksi ja uusia asuntoloita aletaan rakentaa 2015 syksyllä. Niiden tulisi valmistua 2016 juhannukseen mennessä. (Hämäläinen 2015.)

3 NUOREN KEHITYS

Ihmisen määritellään elävän nuoruusikää, kun hän on noin 12–25-vuotias. Tämä elämänvaihe voidaan jakaa vielä kolmeen eri kehitysvaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on tunnekohteiden murros, joka tapahtuu noin 12–15-ikävuosien aikana. Toinen kehitysvaihe, identiteetin etsintä, tapahtuu noin 15–18 vanhana. Kolmas ja viimeinen vaihe on minuuden sosialisatio, joka sijoittuu noin 18–25-vuotiaiden elämänvaiheeseen. (Vuorinen 2004, 212–220.) Opinnäytetyömme ikäryhmä on rippikouluikäisestä ja sitä vanhemmat nuoret eli työmme suuntautuu 14-vuotiaisiin ja sitä vanhempiin nuoriin.

Nuoruus on aikaa, jolloin lapsesta on kasvamassa aikuinen. Hän ei ole vielä valmis, mutta alkaa enemmän itse vaikuttamaan kehittymiseensä. Kehitystä vie eteenpäin fyysisen kasvun, ajattelun kehittymisen sekä sosiaalisen kasvun tekijät, mihin jopa yhteiskunnan rakenteet laittavat odotuksia. Tässä elämänvaiheessa valinnat harrastuksissa, koulussa ja lähipiirissä tulevat muovaamaan sitä pohjaa elämälle, mitä hän aikuisena elää. (Nurmi ym. 2008, 10.) Tämä on yksi vaihe, tai voisi suorastaan sanoa kriisi, ihmisen elämässä, johon on pystytty varautumaan etukäteen. Tämä vaihe ei tapahdu hetkessä vaan pikkuhiljaa askel kerrallaan ja kukin tekee sen omalla tyylillään. (Saari ym. 2012, 9–10.)

Nuoruuden aikana ihmisen tulisi päästä irti lapsenkaltaisista tunnesiteistä kasvattajiinsa ja hänen on hyvä löytää oma paikkansa muiden nuorten parista. Myös oman seksuaalisuuden identiteetin löytäminen on tärkeä osa tätä vaihetta. Tämä elämänvaihe yleensä aiheuttaa nuorelle hämmennystä ja epävarmuutta. Nuoruus voi olla nuorelle vielä haastavampaa, jos hän ei pysty määrittelemään itseään. (Salomaa 2004, 20.)

Nuoruuden loppupuolella ihminen tekee elämässään persoonallisuutensa rakenteiden muokkausta. Jälkinuoruudessa ihminen alkaa nähdä itsessään sellaisia puolia, luonteenpiirteitä sekä erilaisia osaamisia, mitä hän tulee aikuisenakin omaamaan. Aikuisena käytettävät toimintatavat ja ongelmanratkaisutaidot kehittyvät myös tässä elämänvaiheessa. Nuorena voi esimerkiksi oppia, että vai-

keissa tilanteissa puhuminen jollekin toiselle voi auttaa pääsemään yli tai selvittää tilannetta parempaan suuntaan. (Salomaa 2004, 20.)

Identiteetin valmistuminen luo nuorelle keinon nähdä itsensä verrattain muihin ihmisiin. Tätä tapahtumaa sanotaan minäkuvan muokkautumiseksi. Tässä vaiheessa opitaan muiden parissa työskennellessä, mitkä asiat ovat yksittäiselle nuorelle helpompia ja mitkä haastavampia. (Salomaa 2004, 20.) Minäkuvan muodostuessa toisten ihmisten kommentit esimerkiksi ulkoisista piirteistä, hyväksyntä saman ikäisten parissa sekä menestys koulussa että harrastuksissa ovat nuorelle tärkeitä. On tärkeää, että nuorelle kehittyy oikeanlainen minäkuva, sillä se tulee myös vaikuttamaan siihen, miten he toimivat vaativissa tilanteissa. (Nurmi ym. 2008, 143.)

Lapsuus on sitä aikaa kun tunne-elämässä ihminen opettelee tunnistamaan tunteitaan ja silloin tunteita tuodaan ilmi erittäin voimakkaasti (Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.b.). Nuoruudessa opetellaan käsittelemään tunteitaan ja hallitsemaan niitä, mikä on haastavaa murrosiän tunne purkauksien keskellä (Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.c.). Tunteet ovat suuria vaikuttajia varsinkin nuoruudessa ja ne voivat mennä järjen edelle erittäin helposti (Cacciatore & Karukivi 2014, 18–20).

4 TOIMINNALLISET MENETELMÄT

Ihmisen koko elämä on oppimista erilaisilla tavoilla erilaisissa tilanteissa. Se ei siis ala tietyistä merkistä ja päätty toisesta, vaan se on jatkuvaa. (Pruuki & Tirri 2004, 37.) Siksi on hyvä pohtia, miten oppimiseen voisi panostaa myös luokkatilan ulkopuolella (Koivisto, Paalanen & Suikkonen 2010, 8).

Hyppönen ja Linnossuo (2004, 7) kertovat, että on paljon erilaisia keinoja muodostaa kanssakäymistä ihmisten välille. Samoin meidän ja Jumalan välistä suhdetta ja tietämystä voi monenlaisilla keinoilla kehittää. Toiminnallisissa menetelmissä itse toiminnan ei kuitenkaan sovi olla ilman tavoitetta. Se tarvitsee tarkoituksen, miksi sitä käytetään, sillä tavoitteet voivat toteutua monipuolisemmin ja syvällisemmin, jos menetelmää käytetään suunnitelmallisesti. (Räsänen 2008, 298–299.)

Tärkein piirre toiminnallisuuden käytössä on konkreettisuus. Oppimisen hetkellä eletään juuri siinä todellisuudessa, johon se kohdistuu. Toiminnallinen ja älyllinen taso ovat läsnä toiminnallisessa oppimisessa ja tästä syystä esimerkiksi elämäntaitoja opitaan usein parhaiten toimimalla. (Räsänen 2008, 299.)

Toiminnallinen menetelmä voi olla samalla keino harjoittaa omaa uskoa, mihin kaikilla on oikeus (Komulainen ym. 2005, 11). Todellinen toiminnallisuus on paljon parempi uskonnollisessa harjoittamisessa kuin teorian opettaminen. Teoria näet ei tuo uskonelämään liittyviä asioita ihmiselle todeksi omaan elämään. (Räsänen 2008, 299.) Tietenkään toiminnalliset menetelmät eivät voi olla ainoa keino hoitaa uskoa, mutta niillä voidaan tukea ja auttaa prosessia eteenpäin (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2011, 158). Toiminnallisissa menetelmissä on hyvä, jos yhdessä toimivilla olisi turvallinen ja innostava tunnelma, jotta uskalletaan olla aktiivisia tekijöitä tilanteessa (Hyppönen & Linnossuo 2004, 13).

5 SPIRITUALITEETTI JA USKO

5.1 Mitä spiritualiteetti on?

Spiritualiteetti-käsitteen taustalla on latinankielinen sana spiritus, joka tarkoittaa henkeä. Se viittaa kristinuskon Pyhään Henkeen ja samalla ihmisen henkeen, jolla on ymmärretty ihmisen omaa, persoonallista Jumalaan suuntautuvaa olemusta. Kuitenkin spiritualiteetti-sananku alkuperäiset juuret ovat ranskankielen sanassa spiritualité, jolla tarkoitetaan ihmisen välitöntä sisäistä tietoa jumalallisesta tai yliluonnollisesta todellisuudesta. (Kotila 2003, 13; Raunio 2003, 13.) Kristillisessä kirkossa sillä tarkoitetaan hengellistä elämää ja sen hoitamista. (Tuominen 2005, 35).

Kun spiritualiteettia yritetään määritellä, niin nostetaan esille kolme sen ulottuvuutta: elämän hengellisyys, yksilöllisyys ja menetelmät tai tavat, jolla se saavutetaan. Teologisessa keskustelussa nostetaan esille spiritualiteetin kaksi näkökulmaa: se on sekä yleisinhimillinen uskonnollinen ilmiö että erityisesti kristillinen kysymys Pyhän Hengen tehtävästä Jumalan toiminnassa ihmisen elämässä. (Raunio 2003, 13–14.)

Isä Meidän-rukous luo pohjaa spiritualiteetille, sen harjoittamiselle sekä sen opettamiselle. Se ohjaa jokaisen hengellistä elämää, joka kytkeytyy esimerkiksi erilaisiin elämänskysymyksiin, jotka tulevat ilmi käskyissä sekä uskontunnustuksen esille tuoman uskon sisällössä. (Elämä - Usko - Rukous 2001, 9.) Spiritualiteetin käytännön harjoittaminen tapahtuu erityisesti muiden uskoviensa kanssa. Vaikka se on paljolti muiden kristittyjen kanssa toteutuvaa, niin samalla se kuitenkin on myös yksilöllistä rukousta ja yhteyttä Jumalan kanssa. (Raunio 2003, 14; Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b).

Spiritualiteettiin voidaan liittää kokemuksellisuus, uskon harjoittaminen konkreettisin tavoin sekä historiallinen ja kulttuurinen erityisyys. Eri aikakausien ja uskontojen spiritualiteeteilla on omat erityispiirteensä, joiden mukaan on toimitettu. (Ketola 2010, 144.) On kirjoitettu monia kirjoja, joissa ei puhuta ollenkaan

Jumalasta, vaikka ne käsittelevät spiritualiteettia. Spiritualiteetin voi siis ymmärtää myös niin, ettei siihen liity usko vaan myös uskonnottoman ihmisen elämässä on spirituaalinen ulottuvuus. Ihminen voi siis olla spirituaalinen olematta uskonnollinen tai uskonnollinen olematta spirituaalinen. (Ketola 2010, 141; Tuominen 2005, 36; Tirri 2004, 120.)

Spiritualiteetti on käsitteenä moninainen. Meidän opinnäytetyössämme sillä tarkoitetaan hengellisyyttä, hengellistä elämää ja sen hoitamista. Hengelliseen elämään kuuluvat esimerkiksi osallistuminen messuun, meditaatio, muiden uskovien kanssa oleminen, erilaiset rukous- ja hartaushetket, hengellisten laulujen laulaminen sekä retriitit, Raamatun lukeminen ja rukous. (Kotila 2003, 13; Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b.)

5.2 Uskon määritelmä

Usko on sen todellisuutta, mitä toivotaan, sen näkemistä, mitä ei nähdä. (Hepr. 11:1)

Usko määritellään luottamukseksi Jumalaan ja Hänen lupauksiinsa, pelastavaan voimaan ja Kristukseen turvautumiseen. Se on lahja eikä sitä voi teoillaan tai ansioillaan ansaita (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a.) Se antaa ihmiselle hyvää sisältöä elämään, kunhan se ei sumenna ihmisen järkeä ja saa näkemään muita toivottomina. (Ojanen 2011, 201–202).

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon perusta on Raamatussa ja luterilaisissa Tunnustuskirjoissa. Se on kirjoitettu kirkkolain ja tarkemmin kirkkojärjestyksen alkuun:

Suomen evankelis-luterilainen kirkko tunnustaa sitä kristillistä uskoa, joka perustuu Jumalan pyhään sanaan, Vanhan ja Uuden testamentin profeetallisiin ja apostolisiin kirjoihin, ja joka on ilmaistu kolmessa vanhan kirkon uskontunnustuksessa sekä muuttamattomassa Augsburgin tunnustuksessa ja muissa luterilaisen kirkon Yksimielisyyden kirjaan otetuissa tunnustuskirjoissa. Kirkko pitää korkeimpana ohjeenaan sitä tunnustuskirjojen periaatetta, että kaikkea oppia kirkossa on tutkittava ja arvioitava Jumalan pyhän sanan mukaan. (Kirkkojärjestys 1:1, 1991)

5.3 Nuoren usko ja spiritualiteetti

Nuorelle pitää olla aikaa ja tilaa kysellä ja ihmetellä. Nuori kyselee paljon uskonnollisia kysymyksiä, jotka liittyvät muun muassa kristilliseen uskoon ja sen tulkintoihin Jumalasta ja Jeesuksesta, kärsimyksestä ja Jumalan olemassaolosta. Nuoren kysymykset käsittelevät Jumalan olemassaoloa ja persoonaa, ihmistä elämän tarkoitusta sekä ihmisen ja Jumalan välistä suhdetta, sekä kärsimyksen ongelmaa ja pahaa. Näillä kysymyksillä he rakentavat omaa identiteettiään ja jatkavat niiden pohdintaa myös aikuisuudessa. Uskonnollinen identiteetti antaa nuorelle kokemuksen, että hän kuuluu johonkin suurempaan kokonaisuuteen. (Tuominen 2005, 40; Paananen 2008, 34).

Vaikka kysely ja ihmettely ovat tärkeässä roolissa, niin silti ne eivät yksistään ole riittäviä. Nuori tarvitsee hengellistä ohjausta, opastusta ja opetusta, jotta voi kasvaa uskossaan. Siksi on tärkeää, että hänellä on luotettavia opettajia, jotka ohjaavat häntä. Opettajien ja muiden aikuisten lisäksi nuori tarvitsee tuekseen samalla tavoin ajattelevia ikätovereitaan. Uskoon liittyvistä asioista puhuminen sekä seurakunnassa käyminen ystävien kanssa tukevat ja vahvistavat nuoren uskoa. (Murtonen 2009, 339; Tuominen 2005, 40–41).

Kun nuori vanhenee, hän pystyy irtaantumaan ryhmästä ja sen vaikutuksesta, jolloin hän ottaa vastuuta itsestään ja uskoon liittyvistä asioista. Hän ei ole enää niin riippuvainen auktoriteeteista, jotka ovat ennen vaikuttaneet hänen uskonsa, vaan hän on valmis luomaan oman henkilökohtaisen vakaumuksensa ja tavvan uskoa. Jos hän kuuluu ryhmään, joka vastaa hänen ajatteluaan, elämäntapaansa ja omia käsityksiään uskosta, niin hänen sitoutumisensa kyseiseen ryhmään vahvistuu. Toisaalta, jos hän kokee, ettei se vastaa, hän irtaantuu siitä. (Kinnunen 2011, 41–42.)

5.4 Hengellinen kasvu

Ihmisen usko kehittyy ja kasvaa vaiheittain. Se alkaa lapsuudesta ja jatkuu aina aikuisuuteen saakka. On nimetty olevan pohjustava taso eli eriytymätön uskon vaihe ja sen lisäksi kuusi varsinaista uskon kehitysvaihetta: intuitiivis-projektiivinen usko, myyttis-kirjaimellinen, synteettis-sovinnainen, individualistis-reflektiivinen, konjunkttiivinen eli yhdistävä usko sekä universaali eli yleismaallinen usko. (Räsänen 2006, 137–148.)

Ihmisen usko lähtee pohjustavalta tasolta eli eriytymättömän uskon vaiheesta, joka hänellä on syntyessään ja jatkuu noin kolmanteen ikävuoteen saakka. Tällöin lapsella ei ole alkanut tunteiden eriytymistä, jonka vuoksi uskoa on vaikea tutkia. Kuitenkin silloin syntyy vastavuoroisuus, perusluottamus, toivo ja rohkeus, jotka ovat pohjana uskon kehittymiselle. (Räsänen 2006, 137.)

Lapsuuden ja nuoruuden aikana ihminen käy läpi intuitiivis-projektiivisen, myyttis-kirjaimellisen, synteettis-sovinnaisen uskon kehitysvaiheet läpi. Näiden vaiheiden aikana lapsi ja nuori kehittyy ajattelemaan uskoaan laajemmin ja myös perheen ulkopuolelle. Tietoisuus esimerkiksi kuolemasta ja sukupuolisuudesta kasvavat. Tällöin mielikuvitusta pitää vaalia, sillä samalla nuoret alkavat ottamaan kaiken melko kirjaimellisesti. Kuitenkaan näiden vaiheiden aikana lapset ja nuoret eivät vielä sisäistä kaikkea eivätkä vielä pysty asettumaan sivullisen asemaan oman identiteetin ollessa vielä rakennusvaiheessa. (Räsänen 2006, 137–142.)

Loput kolme eli individualistis-reflektiivinen, konjunkttiivinen eli yhdistävä usko sekä universaali eli yleismaallinen usko ovat enemmän aikuisuuden aikana saavutettavia. Kuitenkaan kovin moni aikuinen ei tule siirtymään kuin vasta lähempänä keski-ikää neljänteen, individualistis-reflektiiviseen, vaiheeseen. Tällöin elämässä on monia eri kriisejä, jotka vaikeuttavat tätä siirtymistä. Konjunkttiiviseen eli yhdistävän uskon vaiheessa ympäröivä maailma ja elämänkatsomus yhdistyvät, sillä se ei ole ollut mahdollista aiemmissa vaiheissa. Viimeisessä eli universaalin eli yleismaallisen uskon vaiheessa ihminen antaa

itsensä täysin Jumalan käyttöön, ilman itsesuojeluvaistoa. (Räsänen 2006, 142–148.)

Hengellistä kasvua voi edistää erilaisilla hengellisillä harjoituksilla. Tällaisia harjoituksia ovat muun muassa Raamatun lukeminen, rukous, ylistäminen, hiljaisuuden harjoittaminen. Harjoituksilla pyritään tulemaan Jumalan ja Kristuksen kaltaiseksi, sillä siihen kehoitetaan myös Raamatussa: "Harjoita itseäsi jumalallisuuteen" (1. Tim. 4:7). Jokaisella on vapaus valita, millä tavalla hän tähän pyrkii käyttäen erilaisia hengellisen harjoituksen tapoja. (Whitney 1995, 17–18.)

6 USKON HARJOITTAMISEN MUOTOJA

6.1 Hartaus

Hartaus perustuu johonkin raamatuntekstiin, jonka pohjalta sen pystyy liittämään johonkin nykyaikana pinnalla olevaan asiaan. Teksti tulisi liittää tiiviisti ihmisten omiin kysymyksiin, kokemuksiin ja tunteisiin sekä ympäristöön ja tähän päivään. Sen tehtävänä on jakaa uskon kokemuksia ja antaa kuulijoille mahdollisuus kohdata omat kokemuksensa ja tehdä omat löytönsä asiasta. (Enckell 2007, 7-8, 175.)

Hartauksista puhuttaessa voidaan tarkoittaa myös rukoushetkiä. Ne ovat päivän mittaan pidettäviä pieniä jumalanpalveluksia, joissa luetaan Raamattua, lauletaan hengellisiä lauluja ja rukoillaan. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.f.) Ensisijaisesti ne ovat yhteisön yhteisiä jumalanpalvelushetkiä, mutta ne voi jatkaa yksityisesti rukouksena ja hiljentymisenä. (Kotila 2003d, 61).

6.2 Rukous ja hiljentyminen

Älkää olko mistään huolissanne, vaan saattakaa aina se, mitä tarvitsette, rukoillen, anoen ja kiittäen Jumalan tietoon. (Fil. 4:6)

Rukous on välttämätön osa hengellistä elämää. Se on puhetta Jumalan kanssa, jonka aikana ihminen avaa oman sisimpänsä vuorovaikutukseen Kolminaisuuden kanssa. Se voi olla sekä sanallista että sanatonta pysähtymistä Jumalan eteen joko yksin tai toisten kristittyjen kanssa. Samalla, kun rukoilemme eri asioiden puolesta, kunnioitamme Jumalaa pysähtymällä Hänen katseensa alle. Se tunnustaa sitä, että Jumala on kaikkivoiva ja Hänelle mikään ei ole mahdotonta. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.e.; Kotila 2003b, 39; Katekismus i.a.)

Ihmiset etsivät nykyisin kaiken kiireen keskellä tapoja hiljaisuuteen ja sisäiseen eheytymiseen. Hiljaisuus ja hiljentyminen antaa mahdollisuuden kuunnella omia tuntojaan ja sitä, mitä Jumala puhuu juuri sillä hetkellä. (Komulainen ym. 2005,

137; Kotila 2003c, 20). Tätä voi harjoittaa esimerkiksi meditaation avulla. Se on hiljentymisen ja rukouksen tapa, jossa mietiskellään ja hiljennytään Raamatun sanan äärellä sekä rukoillaan Jumalan edessä (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.f.)

6.3 Retriitti

Retriitti on hiljaista lepo- ja mietiskelyaikaa, jota vietetään yhdessä muiden kanssa. Silloin on tarkoitus olla puhumatta ja tekemättä mitään muiden retriittissä olevien kanssa. Se antaa jokaiselle mahdollisuuden pohtia omaa elämäänsä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.d.) Retriitti kestää normaalisti kolmesta viiteen päivään keskittyen rukoukseen ja hiljentymiseen. Sen aikana osallistutaan messuihin, rukoushetkiin ja meditaatiohetkiin. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.c.)

Retriitin tarkoituksena on irrottautua hetkeksi normaalista elämästä kuitenkin erottamatta itseään maailmasta. Sen aikana annetaan aikaa ja tilaa itsensä tutkimiselle ja Jumalan sanan kuuntelemiselle. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole ratkaista elämän ristiriitoja tai jännitteitä, vaan pyrkiä jättämään kaikki huolet Jumalalle ja sen seurauksena lepäämään. (Kotila 2003a, 48.)

Kuitenkaan retriitin ei tarvitse kestää edes kokonaista viikonloppua, vaan siitä voidaan tehdä erilaisia sovelluksia eri ryhmille. Sellaisia voi olla esimerkiksi hiljaisuuden päivä ja hiljaisuuden keidas. (Kotila 2003e, 85–86.) Tämän vuoksi hartauspolun voidaan ajatella olevan eräänlainen retriitti, sillä se on lyhytkestoisempi ja siinä hiljennytään myös muiden kanssa.

7 TAVOITTEET

Teorian tavoitteena on

1. tukea toiminnallisuuden suunnittelua.
2. tukea suunnittelua ottaen huomioon nuoren kehityksen vaihe.
3. tukea suunnittelua spirituaaliselta kannalta.

TAULUKKO 1

Produktion tavoitteena on

1. tehdä pysyvä rastirata leirikeskus Koivikkoon.
2. tukea hengellistä elämää.
3. laittaa pohtimaan eri kristinuskon teemoja.
4. olla toimiva menetelmä muiden mahdollisten toimintojen rinnalla.

TAULUKKO 2

Ensimmäisessä taulukossa kuvaamme teorian sisällön tarkoituksilla. Teorian tulee toki tukea produktiomme sisältöä, mutta sillä on myös myöhemmälle ajalle merkitystä. Tällä haemme sitä, että tulevaisuudessakaan ei ole hyvä mennä perse edellä puuhun, kuten opinnäytetyöprosessin aikana on todettu useampaan otteeseen. Olemme siis ajatelleet, että pystyisimme myös tulevaisuudessa tukeutumaan keräämäämme teoriaan.

Tavoitteenamme on, että teoria on niin hyvä, ettei meidän tarvitse keräillä kaikkia kirjoja kirjastonhyllystä suunnitellessamme jotain uutta asiaa työelämässämme, vaan pystyisimme tarkistamaan opinnäytetyöstämme, mitä asioita on hyvä ottaa huomioon suunnitellessa ohjelmaa nuorille. Oli sitten kyseessä toiminnallisuus tai spirituaalisuus. Tavoitteet TAULUKKO 1:ssä ovat ensisijaisesti kohdistettu itsellemme, mutta jos joku muukin saa teoriastamme tämän kokemuksen olemme vaan onnistunut paremmin kuin olemme kuvitelleet.

Produktion ensimmäinen tavoite oli tehdä radastamme niin hyvä, että se kelpaa lkaalisten työntekijöille ja he suostuvat laittamaan rastiradan pysyvään muotoon leirikeskus Koivikkoon. Toinen tavoitteemme on, että produktiomme voisi tukea

hengellistä elämää toiminnallisen keinon avulla. Tavoitteenamme on laittaa seurakuntalainen pohtimaan kristinuskon eri teemoja ja mitä ne hänelle itselleen merkitsevät. Hän saa siis itse pohdiskella, me vain annamme pienen avun pohdintoihin tämän radan avulla. Leireillä työntekijöillä on varmasti omat suunnitellut toiminnot, jotka he ovat nähneet toimiviksi.

Joskus on kuitenkin hyvä kokeilla uusia juttuja ja tavoitteenamme on saada produktiostamme niin hyvä ja toimiva menetelmä, että työntekijät käyttävät sitä mielellään. Tähän tähtääme ainakin lkaalisissa, koska heille se on alustavasti tehty. Retriitin kaltaista rastiratatyöskentelyä siellä ei ole ennen käytetty leireillä. Siksi myös tavoittelemme, että se toimisi, jotta nuoria voisi kannustaa käymään tämän kaltaisessa muussa toiminnassa.

8 RASTIEN SUUNNITTELU, TYÖSTÖ JA TESTAAMINEN

8.1 Rastien prosessi

8.1.1 Rastien suunnittelu

Kun saimme viimein aiheen ja idean rastimuotoisesta hartauspolusta ja siitä, että sen olisi hyvä tukea seurakuntalaisen uskonelämää, ideoita alkoi kehittyä nopeasti. Halusimme ottaa hiljaisuuden polkuun aiheiksi keskeisiä kristinuskon aiheita, jotta se soveltuisi myös rippikouluun. Rippikoulussa opetetaan kristinuskonopin eli Katekismuksen mukaan (Rippikoulusuunnitelma 2001, 40). Tästä syystä päätimme nostaa teemoja Katekismuksesta hiljaisuuden polkuumme. Lisäksi perustelemme muutamia rastien teemoja sillä, että ne on Tunnustuskirjoissa (2003, 52–58) mainittu tärkeimmiksi uskonkohdiksi.

Suunnittelimme, että hiljaisuuden polulle tulee yhteensä kymmenen (10) rastia. Näiden rastien aiheet ovat: luomakunta, Jumala - Isä, Jumalan rakkaus, synti, rukous, toivo, Jeesus, armo, Pyhä Henki ja vanhurskaus. Katekismuksesta poimimme teemaksemme nämä kymmenen aihetta, sillä näitä asioita käsitellään rippileireillä ja näemme hyväksi pohtia polulla näitä kristinuskon pääkohtia, joita rippikoulussa opetetaan.

Haasteina työn työstämisessä oli ehtiä vajaassa kahdessa kuukaudessa saada rastirata siihen kuntoon, että saimme testattua sitä Ikaalisten seurakunnan nuorten Plussa-leirillä lokakuun alussa. Aiheiden valinnan jälkeen lähdimme etsimään aiheisiin sopivia raamatunkohtia. Pyrimme siihen, että ottaisimme raamatunkohtia sekä Vanhasta että Uudesta testamentista. Testivaiheeseen olimme jättäneet kullekin rastille neljä raamatunkohtaa niin, että kaksi oli Vanhasta ja kaksi Uudesta testamentista. Toiminnallisia osioita mietimme rasteille siten, että ne tukisivat kunkin rastin tavoitettamme. Valitettavasti testivaiheeseen emme olleet keksineet kaikista aiheista toiminnallista tehtävää, mutta kaikilla rasteilla oli pohdintakysymykset valmiina johdattelemaan

rastirataa läpikäyvää ajattelemaan asioita itsenäisesti. Otsikot päätimme valita lauluista, jotka olisivat nuorille tuttuja ja yritimme valita aiheisiin sopivia pätkiä, jotka kuvaavat rastien teemaa.

8.2 Perusteluja rasteille

8.2.1 Yleistä

Polun jokaisella pisteellä on raamatunkohtia tuomassa Jumalan sanaa ilmi kyseisistä teemoista ja samalla ne avaavat rastin teemaa. Jokaisella pisteellä on myös jokin toiminnallisempi osuus liittyen rastin teemaan tuoden siihen konkrettiaa. Konkreettisuus on toiminnallisuuden tärkein piirre. (Räsänen 2008, 299). Nämä auttavat toteuttamaan sen, mitä olemme halunneet kunkin rastin teemasta tuoda esille.

Toiminnallisuus tukee oppimista sekä antaa enemmän sisältöä asioille kuin vain teoria. Kun radan läpikävijä pääsee itse tekemään samalla kuin kiertää rataa, on hänellä parempi mahdollisuus sisäistää rastien teemoja ja niistä voi jäädä enemmän asioita mieleen, jotka hän muistaa myöhemmin. Pruukin (2010, 111) mielestä on kannattavaa, että toiminnassa ja varsinkin opetettavaa asiaa läpi käydessä on erilaisia työtapoja, joilla asiaa käsittelee. Tämän vuoksi rasteilla olemme pyrkineet siihen, että siellä on erilaisia toiminnallisia menetelmiä, jotka sopivat kuhunkin teemaan ja avaavat sitä.

8.2.2 Luomakunta

Herra Jumala asetti ihmisen Eedenin puutarhaan viljelemään ja varjelemaan sitä. (1.Moos. 2:15)

"Viljele ja varjele maata" on käsky, mikä annettiin meille, kun Adam asetettiin Eedenin puutarhaan. Jumala myös laittoi ihmisen hoitamaan maata kun Eeva ja Adam häädettiin paratiisista (1.Moos. 3:23). Ympäristöstämme huolehtiminen on siis ollut tärkeää Jumalan mielestä jo ihmiskunnan historian alkumetreillä. Maailmastamme on tullut niin kiireistä ja hektistä, ettemme välttämättä tajua py-

sähtyä katsomaan ympäristöämme (Komulainen ym. 2005, 137). Tämän takia tavoitteena on tällä rastilla erityisesti keskittyä ympäröivään maailmaan ja sen kauneuteen, minkä Jumala on luonut.

Ihminen muodostaa käsityksen itsestään ja muusta maailmasta käyttämällä eri aisteja. Käyttämällä tuntoaistia, ihminen saa tietoa kehonsa sekä esineiden ja ympäristön ominaisuuksista. Koskettamalla ja tunnustelemalla esineitä ja ympäristöään, ihminen saa täydentävän tiedon niistä ja se auttaa hahmottamaan niitä paremmin. (Papunet i.a.; 1,9.) Tämän vuoksi halusimme ottaa vielä yhden aistin, tuntoaistin, mukaan tälle rastille. Harvemmin ihminen koskettelee eri luontokappaleita, mutta hän kuitenkin näkee ne ja kuulee myös luonnonääniä, vaikkei niihin niin keskittyisikään.

8.2.3 Jumala – Isä

Tämän vuoksi minä polvistun Isän eteen, hänen, jonka asemaa jokaisen isän ja lapsen suhde taivaassa ja maan päällä kuvastaa. (Ef. 3:14–15)

On tärkeää, että vanhempien ja lapsen suhde vahva, sillä se helpottaa elämässä toimimista. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.a). Tämän vuoksi on myös tärkeää, että jokaisen suhde Jumalaan on vahva, sillä Jumala on meidän kaikkien isä. Tämä asia olisi hyvä meidän kaikkien muistaa, sillä meillä on aina isä Jumala, joka huolehtii meistä. Jumala on kuitenkin antanut meille kaikille myös vanhemmat joita meidän tulisi kunnioittaa, kuten kymmenessä käskyssäkin neuvotaan. (1.Moos. 20:12.) Rastin tavoitteena on osoittaa seurakuntalaiselle Jumalan olevan myös heidän isänsä ja saada pohtimaan elämän vaihtelevuutta, joka voi osoittaa, että asiat ovat muuttuvaisia ja se on hyvä huomioda elämässä, ettei pidä mitään itsestään selvyytensä.

Halaamisella on monia hyviä puolia. Se voi auttaa muun muassa rentoutumaan, vahvistaa luottamusta ihmisten välillä sekä poistamaan ahdistusta. Halaaminen edistää myös muuten terveyttä. Aina kuitenkaan ei tarvitse halata toista ihmistä, vaan myös itsensä halaaminenkin voi vaikuttaa positiivisesti. (Helsingin Sano-

mat 2014; Helle-Lahti 2014, 35.) Tämän vuoksi halusimme halaamisen osaksi tätä rastia. Se kuvastaa sitä välittämistä, jota Jumala meille osoittaa.

8.2.4 Jumalan rakkaus

Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka Häneen uskoon, joutuisi kadotukseen vaan saisi iankaikkisen elämän. (Joh. 3:16)

Jumalan rakkaus on yksi kristinuskon keskeisimpiä sisältöjä. Se on uhrautuvaa rakkautta kaikkia syntisiä ihmisiä kohtaan, jonka merkinä meillä on risti. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.g.) Jumala rakastaa meitä ja uhrasi jopa ainoan poikansa meidän edestämme. Tämä rakkauden osoitus on yksi merkittävimpiä asioita kristinuskossamme. Tavoitteenamme on tällä pisteellä herätellä ajatuksia uhrauksen merkityksestä. Lisäksi polkua käyvä saa pohtia kuinka paljon olisi itse valmis uhraamaan toisen puolesta. Tarkoitus on myös laittaa pohtimaan kuinka uhrauksen suuruus kertoo siitä, kuinka paljon uhraaja välittää toisesta. Pisteen tavoite on myös samalla avata seurakuntalaiselle, että Jumalan uhraus oli rakkauden osoitus meitä ihmisiä kohtaan.

Valokuva on luonteeltaan arkinen ja sen vuoksi monikäyttöinen. Sillä voi viestittää monella tavalla eikä sen vuoksi vaadi teknisiä tai taiteellisia taitoja. Kuitenkin sen vaikutus voi olla yllättävä. Samalla ne luovat muistoja, jotka säilyvät. (Halkola, Mannermaa, Koffet & Koulu 2009, 16–18.) Halusimme käyttää valokuvasta yhtenä menetelmänä, sillä se on monelle tuttu ja helppo tapa ikuistaa hetkiä. Valokuvia voi myös hyödyntää myöhemmin niin halutessaan esimerkiksi hartaudessa.

”Siinä on rakkaus – ei siinä, että me olemme rakastaneet Jumalaa, vaan siinä, että hän on rakastanut meitä ja lähettänyt Poikansa meidän syntiemme sovituksesi.” (1. Joh. 4:10).

8.2.5 Synti

Synti erottaa ihmisen Jumalasta. Syntiä määritellessä erotellaan se kahteen osaan: tekosyntiin ja perisyntiin. Tekosyntiä ovat yksittäiset pahat teot, perisynti taas on tekosynnin lähde. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.g.)

Voiko ihminen ymmärtää armon suuruutta, jos ei tiedä mihin armoa tarvitaan? Tätä rastia siis tarvitaan korostamaan armon merkitystä. Meitä neuvotaan Tun-nustuskirjoissa (2003, 396) rukoilemaan Jumalalta apua, ettemme enää lankeisi synteihin, vaikka meillä sillä hetkellä olisi puhdas omatunto.

Vertauskuvat ovat uskon äidinkieli, mutta ne eivät aina aukea helposti. (Räsä-nen 2008). Tämän vuoksi on hyvä, jos asioita miettii ja niitä tekee konkreettises-ti. Kiven valitseminen on konkreettinen tapa miettiä omaa syntiään, sillä se on muuten ehkä vaikea ymmärtää. Myöhemmin Armo-rastilla se vielä konkretisoi-tuu paremmin, kun sen saa heittää pois.

Tällä pisteellä ei ole tarkoitus tuomita väärää tekoa vaan yrittää määrittää, miksi tekee niin. Tavoitteemme tällä rastilla on saada seurakuntalainen pohtimaan, miksi tekee väärin. Tätä kautta hän voisi pohtia tapoja, miten hän voisi tehdä enemmän hyvää kuin pahaa. Sillä tähän meitä kehoitetaan Kristuksen seuraaji-na. Sanoihan Jeesus syntiselle naiselle: "En tuomitse minäkään. Mene, äläkä enää tee syntiä." (Joh. 8:11b).

8.2.6 Rukous

Kuten aiemmin olemme teoriassa pohtineet, rukous on yksi tärkeimmistä tavois-ta olla yhteydessä Jumalaan. Se voi olla joko sanallista tai sanatonta viipymistä Jumalan edessä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.e.) Rukous on myös yksi mahdollisuus seisahtua ja hiljentyä rauhassa, mikä ei välttämättä ole itses-tään selvää nykypäivänä (Hellsten & Helsten 2013, 5).

On hyvä ohjata seurakuntalaisia omaan Jumala suhteeseen ja siihen rukous on hyvä apuväline. Herran siunausta pidetään myös yhtenä toivoa tuovana ruko-

uksena (Gothóni 2014, 54). On tärkeää myös kannustaa seurakuntalaisia rukoukseen, tekihän jo Jeesus ja apostolitkin niin heidän aikanaan. Tavoitteena on saada seurakuntalainen pienellä kannustuksella itse rukoilemaan ja kääntymään Jumalan puoleen.

8.2.7 Toivo

Kristinuskossamme on erilaisia toivon symboleja, mutta päätimme ottaa rastille käsiteltäväksi ankkurin, sillä se on yksi tunnetuimmista. Toivo on esimerkiksi tulevaisuuteen katsomista, niin hyvinä kuin vaikeinakin aikoina. Toivo on elämäntarkoituksen pohjana, vaikkei elämässä aina tuntuisi siltä. (Lindgren 2010.)

Luovuus, käsillä tekeminen ja itsensä toteuttaminen on ihmisluonnolle merkityksellisiä (Aarti ym. 2005, 5). Olemme halunneet myös mahdollistaa näitä asioita radallamme. Luovuus ja ihmisen luonne vaikuttaa siihen millaisia ankkureita rastilla syntyy. Tavoitteenamme on tällä rastilla saada polkua käyvän ajatukset pohtimaan uskon, rakkauden ja toivon suhdetta toisiinsa sekä pohtimaan, mitä toivo hänelle merkitsee.

8.2.8 Jeesus

Jeesus Kristus on kristinuskon keskushenkilö, jonka kristityt ovat tunnustaneet Vapahtajakseen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.m). Hän on Jumalana kristinuskon merkittävin erottaja juutalaisuudesta, sillä juutalaisuudessa Jeesusta pidetään profeettana (Haipola 2008). Ristillä henkensä antanut sovittaja on meille jokaiselle malli elämäntyyliltään. Lisäksi häntä sanotaan meidän jokaisen veljeksi. Koska Jeesus ja risti ovat molemmat tärkeä osa kristinuskoa, päätimme korostaa kumpaakin puolta tällä rastilla.

Tällä rastilla halusimme jokaisen rastilla kävijän tekävän itselleen ristinmerkin ohjeiden mukaisesti. Sen tekeminen on kehollinen rukous. Se antaa voimakkaamman siunauksen tunteen kuin vain esimerkiksi rukouksen ääneen lausuminen. Sen voi tehdä myös toiselle. (Helle-Lahti 2014, 69.) Tavoitteena rastilla

on saada seurakuntalainen muistelemaan Jeesuksen uhrausta sekä pohtimaan omaa uskoaan vai uskooko ollenkaan.

Myös Luther on suositellut ristinmerkin tekemistä aamuisin: Noustessasi aamulla vuoteesta siunaa itsesi pyhällä ristinmerkillä ja lausu: "Isän Jumalan ja Pojan ja Pyhän Hengen haltuun. Aamen." (Vähäkatekismus). Samalla tavalla jokainen voi tehdä ristinmerkin silloin kuin itsestä niin tuntuu.

8.2.9 Armo

Armo on lahja, jonka uskova ihminen saa Jumalta. Armoa jaetaan sakramenteissa eli kasteessa ja ehtoollisessa sekä Jumalan sanassa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.i.) Armo on syy, miksi me syntisetkin voimme päästä taivaaseen. Armon ansiosta voimme saada väärät tekomme anteeksi ja tämä on sitä tärkeintä sanomaa Jeesuksen työstä maanpäällä.

Tausta anteeksiantamisessa on, että väärintekijän kerrotaan selviävän ilman rangaistusta tehdystä tai tavasta joka on väärin. Asiaa ei saa tekemättömäksi, mutta vapautuneisuuden tunne pyritään saamaan asianomaiselle itselleen, ettei tästä tarvitse enää potea syyllisyyttä (Kettunen 2013, 219-220.) Rastin tavoitteena on metaforallisesti osoittaa, että Jumala ei tule enää näyttämään syntiä ihmiselle, minkä hän on anteeksipyytänyt. Sitä on armo ja se on sama kaikille.

8.2.10 Pyhä Henki

Pyhä Henki on Jumalan kolmas muoto, joka toimii armonvälineiden eli Jumalan sanan ja sakramenttien kautta. Nämä välineet tekevät ihmisestä Jumalan lapsen ja taivaan perillisen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.j.; Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.k.) Pyhä Henki on useimmiten todettu leireilläkin vaikeimmaksi ymmärtää. Tästä syystä näimme tärkeäksi, että rastiradalla käsiteltäisiin myös Pyhää Henkeä. Tavoitteenamme tällä rastilla on saada seurakuntalainen huomaamaan, että Pyhä Henki on hänellä matkassa kaikkialla, kun

hänet on kastettu. Kasteessa Pyhä Henki puhdistaa meidät ja tulee olemaan matkassamme mukana. (Katekismus i.a.)

Vaikka rastilla kerrotaan, että Pyhä Henki on kokoajan läsnä, valitsimme hyräiltäväksi tai laulettavaksi kappaleen, jossa kehoitetaan Pyhää Henkeä tulemaan luokseen. Tämä siksi, koska ihminen seuraa tunteitaan erittäin orjallisesti, vaikka järki sanoisi jotain muuta. Musiikki esimerkiksi saattaa vaikuttaa suoraan tunneaivoihin ja voi herättää todella voimakkaita tunteita. (Cacciatore & Karukivi 2014, 18–20 & 27.) Musiikki on tärkeä osa nuorisotyötä, sillä se osallistuttaa nuoria yhteislauluun. Samalla se on myös keino olla yhteydessä Jumalaan. (Tuovinen 2003, 443; Nissinen 2004, 23.) Tämän vuoksi halusimme ottaa myös laulamisen mukaan radalle. Samalla se on myös erilaista toiminnallisuutta, kun siinä ei tarvitse tehdä mitään näkyvää vaan kuuluvaa.

8.2.11 Vanhurskaus

Vanhurskas voidaan suomentaa käyttämällä termiä oikeamielinen. Ihminen on vanhurskas, jos uskoo Jumalan sovitustyöhön ja syntien anteeksiantamukseen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.l.) Vanhurskas eli Jumalan mieleinen, voisi meistä myös tarkoittaa opetuslapseutta, johon yritämme seurakuntalaisia ohjata tai siinä heitä tukea ja kasvattaa. Se on myös pyrkimystä elää Jumalan mielen mukaisesti ja oppia Hänestä kokoajan uutta. Tähän seurakunnan tulisi mielestämme ohjata ja siksi otimme tämän aiheen rastirataamme.

On hyvä rohkaista seurakuntalaista rukoilemaan myös Isä meidän -rukousta niin, ettei se olisi vain sanoja, vaikka Jeesus on meille antanut siinä valmiin sanamuodon rukoukseen. (Tunnuskirjat 2003, 384.) Lisäksi Isä meidän on usealle turvallisuutta tuova rukous (Gothóni 2014, 54). Tämän takia olemme lisänneet sen tähän rastiin.

Valitsimme sen myös viimeiseksi rastiksi, koska arjessakin meidän tulisi pyrkiä elämään Jumalan opettamalla tavalla ja halusimme viimeisen rastin olevan arkeen kannustava rasti. Tavoitteenamme siis on kyseisellä pisteellä kannustaa

seurakuntalaista luottamaan siihen, että kelpaa sellaisenaan Jumalalle. Kuten teoriassamme olemme todenneet, nuoruudessa on tärkeää tukea hyvään itse-tuntoon ja terveen minäkuvan muodostamista. Siksi tällä rastilla on myös kannustus siitä, että olet hyvä tuollaisena kuin olet. Lisäksi tavoittelemme rastilla sitä, että radalle osallistuja voi lähteä arjen haasteita kohden luottaen siihen, että Jumala kulkee hänen rinnallaan myös arjessa.

8.3. Rastien testaaminen

8.3.1 Ennen testaamista

Rastien järjestystä pohdimme sen perusteella, kuinka se sopisi maastoon Ikaalisten leirikeskuksessa. Anne kävi kuvaamassa Koivikossa reitin, jolle ajatteli polun sopivan ja esitteli mahdollisia selkeitä ja hyviä rastipaikkoja. Yhteisesti sovimme teemallisen järjestyksen, joka mielestämme loogisesti lähtisi luomakunnasta, jonka Jumala ensitöikseen loi. Rastien toiminnallisia osuuksia mietimme myös niin, että ne sopisivat ympäristöön.

Ennen testausta pohdimme myös, olisiko hyvä käydä rastirataa läpi yksin vai yhdessä esimerkiksi parin tai muutaman muun kanssa. Kun radan käy läpi yksin, silloin pystyy paremmin keskittymään vain omaan itseensä. Silloin ihmisellä on mahdollisuus kuunnella omia tuntojaan ja sitä, mitä Jumala puhuu juuri sillä hetkellä. (Komulainen ym. 2005, 137; Kotila 2003c, 20). Samalla ihminen pystyy henkilökohtaisemmin kokemaan ja pohtimaan omaa hengellistä kasvuaan, sillä nuoruuden aikana ihminen alkaa pohtia omaa uskoaan laajemmin. (Räsänen 2006, 137–142.) Koska tavoitteenamme on tukea seurakuntalaisen omaa uskonelämää, ajattelimme, että hiljaisuuden polku voisi olla yksilösuoritus.

8.3.2 Testaaminen

Testasimme polkuamme 3.10.2015 Ikaalisissa nuorten Plussa-leirillä. Testaajina oli 11 nuorta ja kaksi työntekijää, joista toinen oli varhaisnuorisotyönohjaaja-

ja ja toinen nuorisotyönohjaaja. Jokainen kävi rastiradan läpi itsenäisesti, jonka jälkeen heiltä pyydettiin palautetta kirjallisesti kysymysten avulla. Muuten kysymykset olivat kaikille samat, mutta työntekijöitä pyysimme vastaamaan yhteen lisäkysymykseen.

Ennen kuin päästimme ketään lähtemään radalle, keräsimme kaikki päärakenuksen saliin ja kerroimme heille, mistä on kyse. Olimme päättäneet, että ohjeistuksen jälkeen Sini lähettää osallistujia yksitellen kulkemaan rataa. Odottajat lauloivat yhdessä nuorten veisuja. Osallistujia lähetettiin noin 3 minuutin välein kulkemaan reittiä. Anne oli neuvomassa yhdellä rastilla reittiä seuraavalle rastille, koska maastossa tarvitsi hiukan ohjeistaa emmekä olleet tehneet selkeitä merkkejä ohjeiksi reitistä. Anne havainnoi odotellessaan osallistujia, että joidenkin ihmisten välillä olisi voinut olla vähän enemmän väliä, mikä olisi välttänyt pienet peräkkäiset tulemiset rasteille heidän osaltaan. Emme olleet varautuneet järjestämään radalta tulleille ohjelmaa vaan siinä oli vapaata oleskelua. Kun kaikki olivat käyneet radan läpi, keräsimme palautteen kirjoittamalla palautteen kysymykset (LIITE 1) taululle, kun emme saaneet tulostettua kyselyitä paikan päällä.

8.3.3 Testaamisen jälkeen

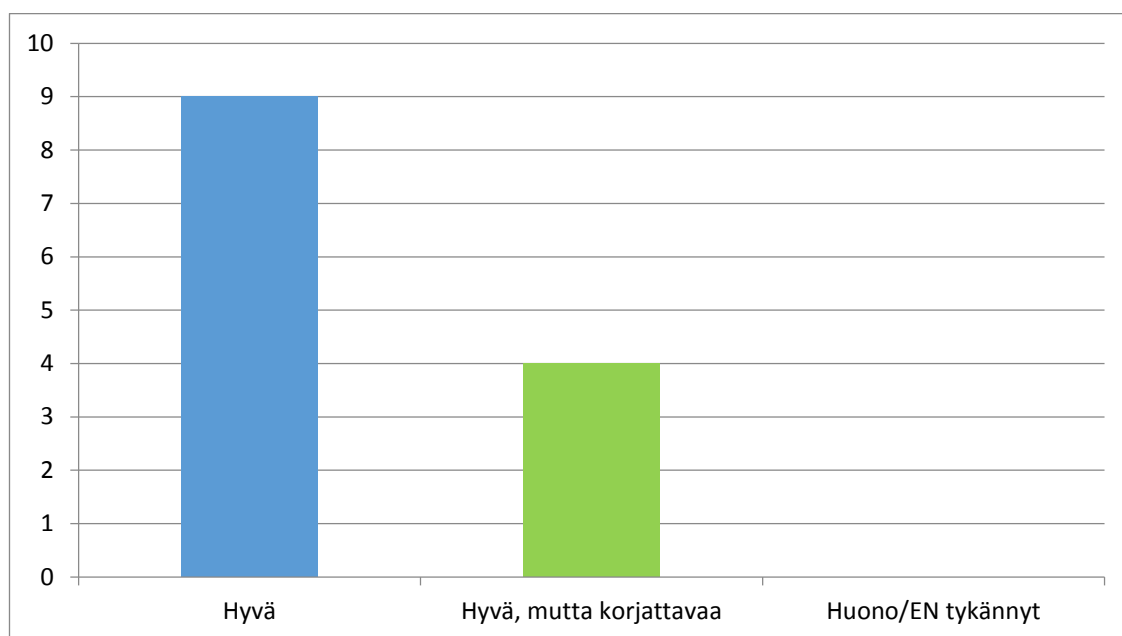
Testaamisen jälkeen kirjasimme itsellemme vielä tarkemmin ylös jokaisen rastin tavoitteen, joka auttoi meitä poistamaan raamatunkohdista ne, jotka eivät olleet sopivia rastien teemoihin tai tukeneet rastien tavoitteita. Tässä vaiheessa emme enää kiinnittäneet huomiota siihen, olivatko raamatunkohdat Vanhasta vai Uudesta testamentista. Ajattelimme tavoitteemme saavuttamisen olevan tärkeämpää kuin se, että molemmista testamenteista tuotaisiin kantaa käsiteltävään asiaan.

Otsikot suurimmalta osin tukivat jo tavoitteita hyvin ja käsittelivät teemoja, mutta pientä tarkennusta oli tehtävä esimerkiksi Pyhä Henki-rastilla. Alun perin otsikko oli "Tule Pyhä Henki", mutta rastilla puhuttiin Pyhän Hengen läsnäolosta. Vaihdoin otsikon "Joka päivä joka hetki" tukemaan sitä ajatusta, että Pyhä Henki on koko ajan läsnä meidän elämässä. Testauksen jälkeen suunnittelimme lop-

puihin rasteihin toiminnallisen osion, mistä se puuttui ja muokkasimme niitä rasteja, joihin näimme sen olevan tarpeellista palautteen perusteella.

8.4 Palaute rastiradasta

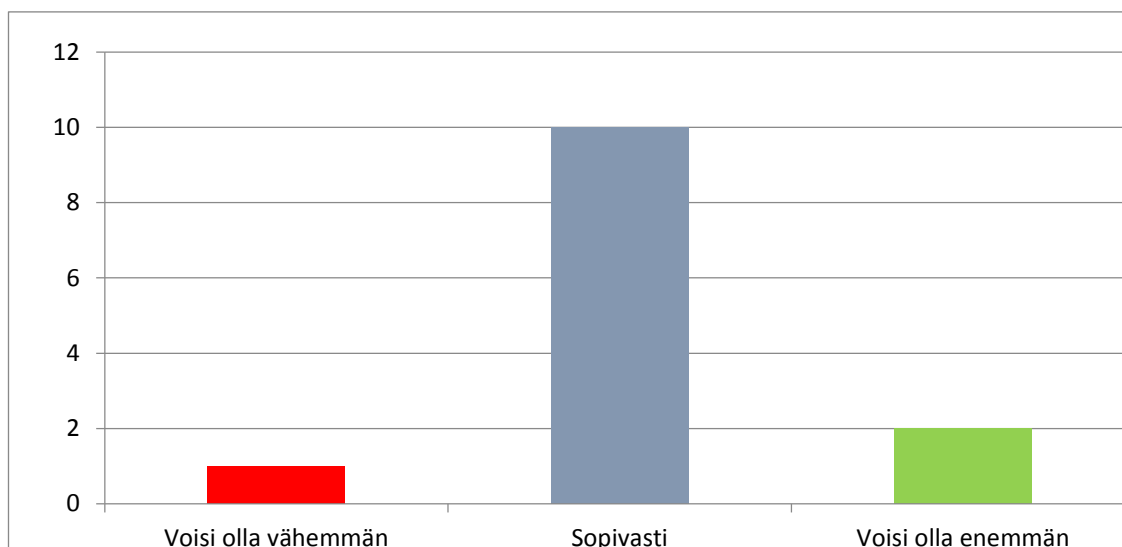
Testattuamme rastirataa, pyysimme siihen osallistuneilta palautetta kysymällä heiltä kuusi kysymystä. Näiden kysymysten lisäksi kysyimme työntekijöiltä oman kysymyksen. Jokainen vastasi niihin itsenäisesti ja nimettömänä paperille.

TAULUKKO 3: Millainen polku oli mielestäsi kokonaisuutena?

Saimme palautetta radan kokonaisuudesta TAULUKKO 3 mukaisesti. Niiden, joiden palaute radasta oli suoraan hyvä ilman huomautuksia, kommentoivat sen sopivan hyvin myös rippikoulun ulkopuolelle, esimerkiksi perhe- tai aikuistyöhön. Lisäksi rata sai kehuja siitä, ettei se ollut liian helppo eikä liian vaikea. Kehuja tuli myös kattavasta läpileikkauksesta rippikoulu kokonaisuuden kannalta. Rataa pidettiin myös rentouttavana ja ajatuksia herättävänä sekä hienona hetkenä hiljentyä ja olla yksinään kauniissa ympäristössä.

Neljä, joilla oli jotain huomautettavaa, sanoivat joko jossain tietyssä rastissa olevan parantamisen varaa tai järjestelyssä jotain pientä hiomista. Rasti, josta oli tullut huomautusta, oli toivo, koska sitä pidettiin tylsänä. Palautetta tuli myös siitä, että eräs rasti oli vaikea löytää matkan varrelta.

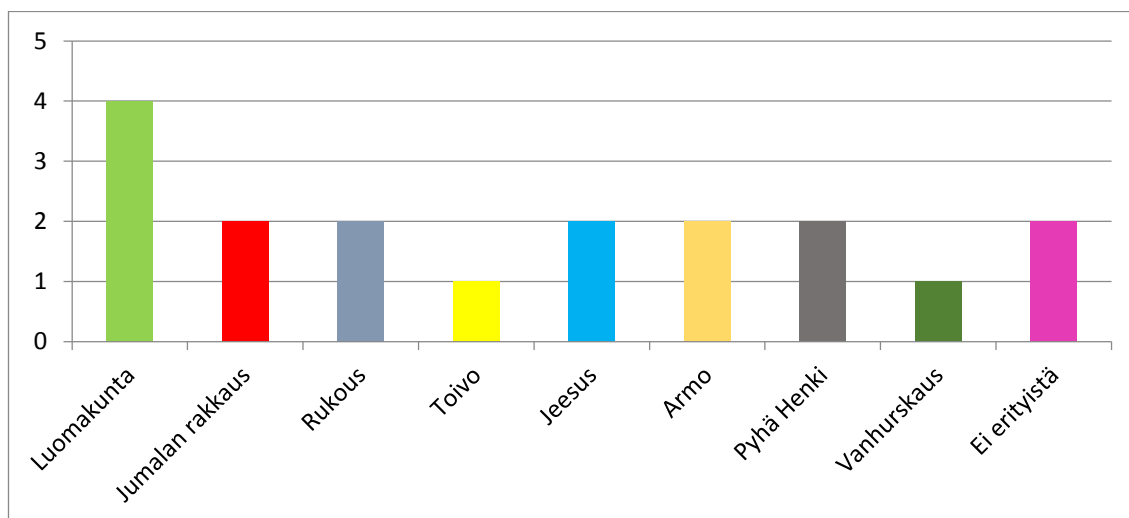
TAULUKKO 4: Oliko rasteja mielestäsi sopivasti?

Suurin osa radan läpikäyneistä piti kymmenen rastin polkua sopivana Taulukko 4 mukaan. Palautteessa pidettiin merkittävänä kunkin rastin oleellisuutta kristinuskon kannalta. Radassa myös pidettiin siitä, ettei rastit olleet liian samankaltaisia ja rastien parissa jaksoi keskittyä kokoajan.

Henkilö, jonka mielestä radalla olisi voinut olla vähemmän rasteja, oli työntekijä ja hän ajatteli, että kahdeksan rastia olisi myös riittänyt. Hän kuitenkin sanoo myös palautteessaan rastien teemojen olevan hyviä ja kun niiden sisällöt ovat erilaisia, on kymmenen rastia hänestä myös sopiva määrä.

Palautteena niiltä, joista rasteja olisi voinut olla enemmänkin, ajattelivat, että rastit olisi voinut olla yksityiskohtaisempia. Tästä esimerkkinä luomakunnasta olisi neljä rastia joissa kussakin käytettäisiin yhtä aistia. Tätä emme huomioineet muokkausvaiheessa, sillä useamman rastin sijoittaminen Koivikon tontille olisi tarpeetonta ja myös melko mahdotonta. Lisäksi mielestämme liian yksityis-

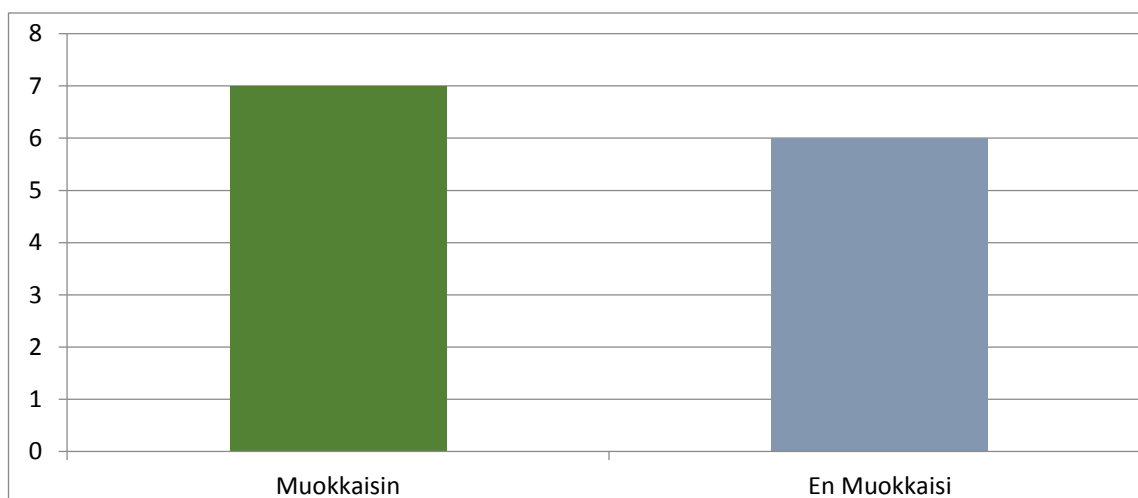
kohtainen käsittely luomakunnan kohdalla on tarpeetonta työmme tavoitteiden kannalta.

TAULUKKO 5: Oliko jokin rasteista sinulle merkityksellisempi kuin toinen?

Rastien merkityksien eroja halusimme selvittää muokkausta varten, sillä palautteista voisi saada ideoita tehdä niin sanotusti tylsemmistä rasteista mielenkiintoisempia. TAULUKKO 5 osoittaa, että kahdeksan kymmenestä rastista on ollut jollakin tavalla merkittäviä ja vain kaksi ihmistä ei ole osannut eritellä mitään rastia merkittävämmäksi kuin toinen. Syyt rastien merkittävyyteen ihmisillä oli yksilöllisiä ja henkilökohtaisia, mutta ne antoivat meille suuntaa, mikä voisi toimia kyseisillä rasteilla.

Luomakunta-rastilla pidettiin luonnon korostamisesta ja siihen keskittymisestä. Jumalan rakkaus-rastilla pidettiin muun muassa siitä, kun se herätti ajattelemaan viimeajan tapahtumia uudessa valossa. Rukous-rastilla rukous lämmitti ja pysäytti. Toivo-rastissa oli pidetty rakkauden ja toivon pohtimisesta. Jeesus-rastista esimerkiksi yksi nuori sanoi, ettei tiedä mihin uskoa ja näki tämän rastin hyvänä. Armo-rastilla pidettiin synnin poisheitosta ja sitä pidettiin vapauttavana kokemuksena. Pyhä Henki-rastilla oli pidetty sen yksinkertaisuudesta. Rasti oli myös pysäyttävä ja siinä ollutta Raamatun kohtaa Galatalaiskirjeestä oli sanottu puhuttelevaksi. Vanhurskaus-rastilla oli pidetty sen hyvästä muistutuksesta Jumalan rakkaudesta kaikkia kohtaan.

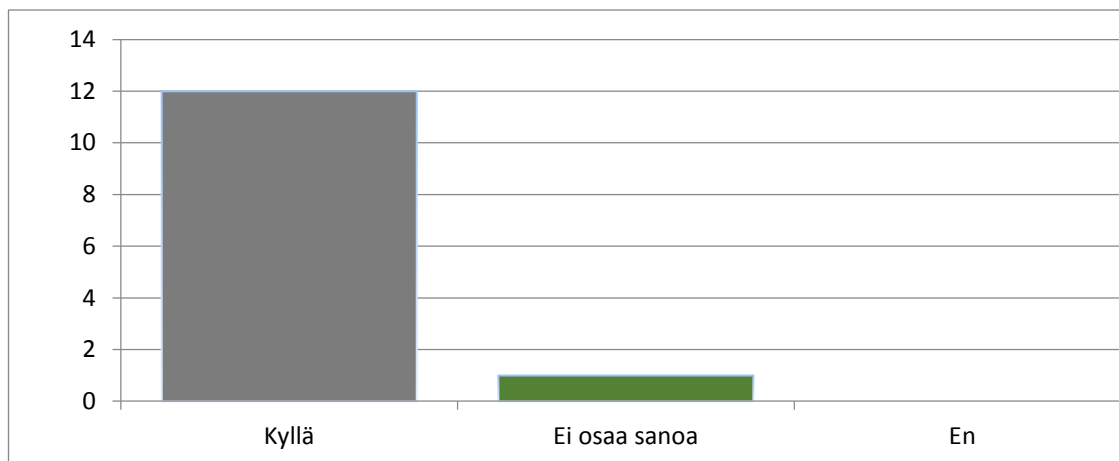

TAULUKKO 6: Muokkaisitko rasteja?

TAULUKKO 6 kertoo, kuinka moni muokkaisi rasteja ja kuinka moni ei. Ne jotka eivät muokkaisi rataa mitenkään, pitivät sitä hyvänä, selkeänä ja rastien välit olivat heistä sopivat.

Muutoksia toivottiin muun muassa siihen, että seuraava rastinpaikka voisi olla jo edellisessä rastissa ilmoitettu. Työntekijät olivat sitä mieltä, että osa raamatunkohdista ja pohdintakysymyksistä olivat liian haastavia, jonka vuoksi toivoisivat niihin muutosta. Toisaalta nuoret taas eivät sanoneet niitä haastavaksi, mutta ehkä rata oli heille sopiva ja työntekijät osasivat ottaa laajemman näkökulman. Varhaisnuorisonohjaaja sanoi, että rasteja pitäisi yksinkertaistaa, jos haluaisi niiden toimivan myös varhaisnuorilla.

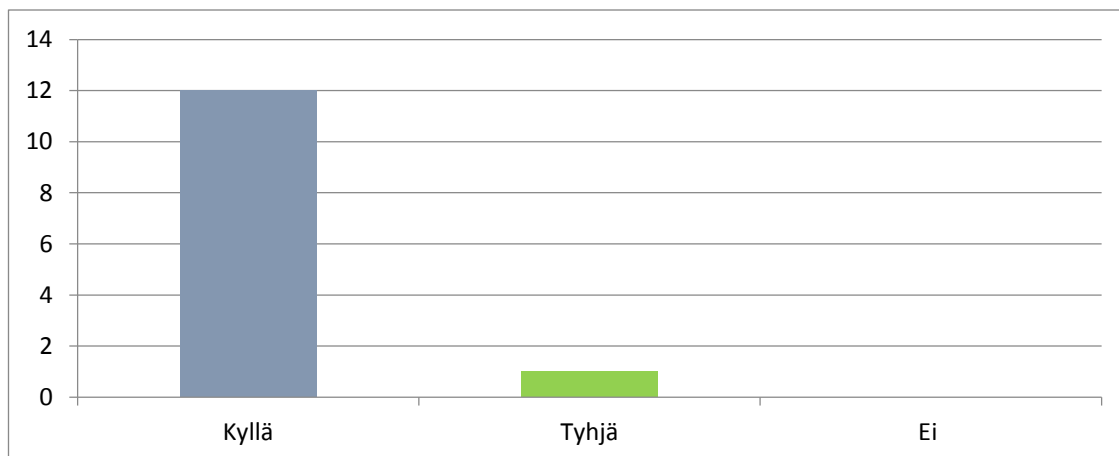
Toiminnallisesta puolesta toivo-rastia muutettaisiin niin, että tehtäisiin esimerkiksi itse ankkuri kivistä tai oksista. Palautetta tuli myös ulkonäöstä, joka olisi mukavaa olla muutakin kuin vain mustavalkoista. Muu muutos liittyi järjestelyihin ja sijoitteluun, joka ei liity olennaisesti opinnäytetyömme sisältöön. Se tulee varmasti vaikuttamaan siihen, kuinka työntekijöiden on hyvä asettaa rastit juuri Koivikossa.

TAULUKKO 7: Osallistuisitko radalle uudestaan?

TAULUKKO 7 kertoo siitä, onko radalla mahdollisuutta olla pysyvä ja joillekin toistuva menetelmä. Tämän osalta rastiratamme näyttää lupaavalta, sillä kaksitoista kolmestatoista menisi rastiradan läpi uudestaan. Toisen työntekijän palautteessa ei ollut selkeästi lähtisikö hän uudestaan radalle vai ei, joten merkitsimme sen tyhjäksi.

Radan läpikäyneet uskovat, että voisivat pohtia asioita eri näkökulmasta, jos käyvät rataa läpi uudestaan. He pitivät sitä rauhoittavana kokemuksena ja pitivät hyvänä hiljentyä välillä. Yksi kyllä tosin sanoi ehdoksi, että pohdintakysymysten tulisi olla edes vähän eroavat aiemmasta. Tätä ei tietenkään tehdä, kun opinnäytetyö on valmis, mutta muutamia kysymyksiä oli hyvä vaihtaa, jotta rastit toteuttaisivat tavoitteet paremmin.

TAULUKKO 8: Laittoiko rastit pohtimaan niissä käsiteltyjä aiheita?

TAULUKKO 8 kertoo meille vastauksista kysymykseen: ”Heräsikö polun käyneillä mitään ajatuksia tai oppivatko he uutta Jumalasta tai itsestään?” Toinen työntekijöistä ei vastannut tähän kysymykseen lapussaan, joten hän on palautteemme tyhjä. Muuten kaikki kertoivat ajatuksia syntyneen, vaikka jokainen eivät osanneet kertoa oivalluksiaan paperille.

Ajatuksia, joita palautteissa oli, että radalla oli hyvä pohtia asioita, joita arjessa ei tulisi pohdittua. Ihmissuhteista nousi myös ajatuksia. Palautteissa nuoret sanovat oppineet itsestään uutta sekä menneisyydestään että Jumalasta, mutta eivät kertoneet tarkemmin mitä ne asiat olivat. Tähän voi vaikuttaa rastien lukuisa määrä, emmekä palautteen anto hetkellä saaneet rasteja luettavaksi, sillä yksi henkilö ei ollut vielä käynyt rataa läpi.

Työntekijöiltä kysyttäessä, käyttäisivätkö he tätä rastia itse työssään, saimme molemmilta eri mielipiteet. Nuorisotyönohjaaja sanoi käyttävänsä, kunhan tekisimme muutamia muutoksia liittyen raamatunkohtiin siinä mielessä, että ne olisi hyvä olla samasta käännöksestä ja niitä voisi olla vähemmän. Hän halusi pohdintakysymyksiin muutosta Toivo-rastilla, koska hänestä siinä oli liian monta kysymystä ja tarkemmin tarkasteltuna olimme tästä asiasta hänen kanssaan samaa mieltä. Ulkonäöstä hän oli kriittinen, koska olimme laittaneet rastit nopeasti vain roikkumaan teipeillä ja narulla, eikä se anna sille sitä arvoa, mitä ansaitsisi. Tähän asiaan tulee muutos, kun ne laitetaan pysyvään muotoon. Varhaisnuorisotyönohjaaja ei käyttäisi, koska rastit ovat liian vaikeita varhais-

nuorten käyttöön. Päätimme kuitenkin suunnata rastirataa enemmän rippikouluikäisten ja sitä vanhempien nuorten käyttöön, jottei työstä tulisi liian laaja käytettävissä olevaan työntekeäikaan verraten. Olisi toki ollut hienoa, jos myös varhaisnuorisotyö voisi käyttää rataa tällaisenaan, mutta on totta, että teemat ja sen käsittelytavat voivat olla liian haastavia varhaisnuorille.

9 OIVALLUKSIA JA POHDINTOJA MATKASTAMME

9.1 Polun työstäminen ja aikataulu

Teimme molemmat osiot, teorian ja produktion, yhdessä. Teoriaosiossa jaoimme aiheita, joista kumpikin kirjoitti, mutta autoimme toisiamme niiden kirjoittamisessa ja myös lähteiden etsimisessä. Produktion teimme yhdessä pohtien teemoja ja kuinka saisimme niistä toimivia. Aina emme pystyneet työskentelemään kasvotusten samassa kaupungissa, mutta olimme tiiviisti yhteydessä toisiimme Internetin ja Skype-puheluiden avulla, jolloin pystyimme keskustelemaan ja vaihtamaan ajatuksiamme työstä vaivattomasti. Kirjoitimme opinnäytetyömme OneDrivessa, joka mahdollisti sen, että näimme ja olimme koko ajan tietoisia siitä, mitä toinen on tehnyt ja pystyimme vaivattomasti muokkaamaan toistemme tekstejä tarvittaessa. Olemme prosessin myötä huomanneet, kuinka oivia työvälineitä erilaiset työalustat ja Skype ovat etätöitä tehdessä.

Aikataulu opinnäytetyöllämme oli todella tiukka, sillä tämän aiheen saimme vastaan elokuussa 2015. Olemme kuitenkin tehotiimi ja tutustuminen teoriaan alkoi kovaa vauhtia, joskus ehkä jopa turhan hätiköidysti. Tämä johtui siitä, että halusimme saada esiteltyä syksyn seminaareissa kaiken tarvittavan, jotta valmistuisimme joulukuussa 2015. Tätä kiirettä meille ei välttämättä olisi tullut, jos ensimmäisen yhteistyötahon kanssa ei olisi ollut ongelmia ja olisimme saaneet tehtyä ensimmäiset ideamme. Olemme kuitenkin tyytyväisiä tähän prosessiin sekä projektiin ja pidimme tämän työn työstämisestä enemmän, mutta aikataulu oli vain turhan kiireinen.

9.2 Oppimista ja kehitystä ammatillisesti

Opinnäytetyömme aikana olemme oppineet uusia asioita niin teoriasta ja sen käytöstä kuin myös käytännön suunnittelusta ja toteutuksesta. Parityöskentelymme oli välillä melko vaihtelevaa, mutta pääosin se on ollut aivan kuin kuuma veitsi upotettaisiin voihin, kuten luokkatoverimme kuvasi työskentelyämme. Vaikka välillä yhdessä työskentelyssä oli haasteita eri syistä, saimme toisiltam-

me hyvää vertaistukea ja motivaatiota, joka auttoi jaksamaan kaiken stressin ja kiireen ohella.

Olemme sitä mieltä, että hengellisiä aiheita on koulutuksessamme liikaa vähennetty. Tämän vuoksi niistä aiheista oli huomattavasti vaikeampi löytää tietoa, kuin teoriaa, johon ei tarvitse hengellistä viitettä. Tähän saattaa osittain myös liittyä se, ettei kaikissa kirjastoissa panosteta hengelliseen kirjallisuuden teorioihin. Kuitenkin ahkera etsintä ja muiden apu tuotti tulosta ja olemme myös oppineet näistä asioista paljon uutta tietoa.

Olemme opinnäytetyöprosessin aikana saaneet oppia valmiuksistamme valmistaa ja toteuttaa laajempi menetelmä sekä perustella valintojamme. Tämä prosessi avasi silmämme huomaamaan, että uutta on hyvä kehittää. Kuitenkaan ilman kunnon perusteluja sillä ei välttämättä ole loppujen lopuksi sittenkään painoarvoa, vaikka itsestä idea tuntuisi todella hyvältä.

9.3 Eettisyys itse työssä ja prosessissa

Kirkon työntekijän kannalta on tärkeää miettiä ja varautua, että seurakuntalaiselle voi tulla tarve keskustella syvemmin rasteilla nousseista aiheista ja tunteista. Tilanteesta saattaa tulla sielunhoidollinen keskustelu, vaikka tähän kannattaa olla varautunut aina eikä vain rastiradan aikana. Eettisesti pitää muistaa, että työntekijä ei saa kertoa asioista eteenpäin, ellei tilanteessa ole jotain, josta tarvitsisi ilmoittaa esimerkiksi lastensuojeluun.

Työn lopputulokseen varmasti vaikutti todella paljon omavaltaisuutemme, joka perustui kiireeseen. Voi olla, jos olisimme maltillisesti yhteistyötahon kanssa pohtineet teemoja, olisi lopputulos voinut olla jotain aivan muuta. Lisäksi palautteen keruuseen vaikutti se, että Anne tunsii leirille tulleet nuoret ja ajatteli, ettei heille sovi ryhmässä haastattelu, mitä olimme yhdessä aikaisemmin pohtineet. On myös mahdollista, että nuoret olisivat antaneet suullisesti hyvän palautteen, koska he tuntevat Annen. Luettuamme palautteet uskomme, ettei meitä haluttu mielistellä, koska palaute oli pääasiallisesti kriittistä ja niistä sai hyvin irti.

9.4 Risut ja ruusut

Mielestämme rastirata on onnistunut kokonaisuus ja lkaalisten seurakunnan työntekijät ovat valmiita ottamaan tämän menetelmän käyttönsä tuleville leireille ja muuhun työhönsä. Mikään ei tietenkään ole täydellistä ja rasteja voisi viedä vielä pidemmälle ja muokata haastavimmiksi, mutta mielestämme se olisi voinut olla liian haastavaa rippikouluikäiselle tai uskonsa alkuvaiheessa olevalle. Mielestämme tavoitteet, jotka lopulta asetimme tähän työhön, toteutuivat hyvin, vaikka pidempikestoinen hyöty voidaan nähdä vasta tulevaisuudessa.

Teoriaa aina voisi olla enemmän, mutta me olemme halunneet mieluummin tiiviin teoriapätkän, jonka jaksaa lukea. Tätä tiivistä tarjontaa olemme käyttäneet niin hyvin kuin voimme ja meille se on ollut riittävä. Olemme samaa mieltä seuraavien lausahduksien kanssa: "teoriaa ei tarvitse olla teorian takia", sekä "teoria on ihmistä varten eikä ihminen teoriaa varten." Näitä lauseita olemme muistelleet lämmöllä, kun olemme miettineet teorian suhdetta käytäntöön.

Toiminnallisuus ei välttämättä kaikilla rasteilla ole niin suurta kuin voisi olla, mutta stressitasomme korkealla pysyminen ja kiire eivät auttaneet ideoinnissa. Pidimme tärkeämpänä, että kaikissa rasteissa olisi edes jotain pientä toiminnallista. On parempi rauhoittumisen ja rentoutumisen kannalta, mitä hiljentymisessä tavoitellaan, että toiminnalliset osiot eivät ole hirveän isoja ja energiatasoa nostavaa.

Menetelmänä hiljentyminen ja rastirata toimivat mielestämme hyvin yhteen ja tätä on hyödynnetty aikaisemminkin esimerkiksi opinnäytetöissä, joten sen osin emme keksineet pyörää uudelleen, mutta ymmärrämme paremmin yhteensopivuuden. Saimme tehtyä työstämme eroavan muihin nähden toiminnallisilla osuuksilla, mutta työssämme on myös samoja piirteitä, mitä muissakin töissä on. Esimerkiksi rukousta on käytetty toiminnallisena osiona myös muissa töissä. Rukous on kuitenkin ollut tärkeä pitää rastiradalla mukana, sillä kuten teoriamme olemme kirjoittaneet, se on tärkeä osa uskonelämän harjoittamista.

Rastiradan olisi voinut myös tehdä enemmän yhtenäisen tai liittää rastit enemmän toisiinsa, kuten teimme synnin ja armon kanssa. Emme kuitenkaan kokee tätä tarpeelliseksi, sillä se toimi mielestämme hyvin myös näin. Tämän avulla uskomme, että muiden käyttäjien on helpompi muokata rataa omaan ympäristöönsä soveltuvaksi ja esimerkiksi jättää jokin rasti kokonaan pois tai muuttaa niiden järjestystä.

Jos meillä olisi ollut enemmän aikaa, niin olisi ollut hyvä, että olisimme pystyneet testaamaan rataa uudestaan muutosten jälkeen. Näin olisimme voineet kerätä palautetta muutoksista ja saada selville, veivätkö ne työtämme eteenpäin ja verrata saatuja palautteita keskenään. Tämä olisi toki vaatinut, että samat ihmiset olisivat olleet testaamassa sekä ensimmäistä että toista versiota ja se olisi voinut olla haaste. Mielestämme kuitenkin pääasia oli, että pystyimme testaamaan edes ensimmäistä versiota, josta saimme palautetta sekä nuorilta että työntekijöiltä. Tämä auttoi meitä muokkaamaan työtämme edes hiukan paremmaksi.

Emme tiedä kuinka "Matka halki kristinuskon – hiljaisuuden polku" toimisi jossain toisessa leirikeskuksessa, sillä sitä ei ole testattu muissa ympäristöissä kuin Koivikossa. Uskomme kuitenkin, että työtämme pystyy muokkaamaan hyvin, sillä järjestyskään ole välttämätön, paitsi synnin tulee olla ennen armoa. Mielestämme valitsimme loogisen järjestyksen rasteille. Pohtiessamme rastien järjestystä otimme huomioon, kuinka rippikoulussa teemoja käydään läpi, mutta silti sitä saa muokata omaan työhön sopivammaksi. Ongelma voi tosin tulla siinä, jos pitää kaikkia teemoja hyvänä ja tila alkaa loppua kesken leirikeskuksesta. Kymmenen rastia pienelle alueelle on haastava sijoittaa niin, ettei ruuhkia tule radan aikana. Koivikossa testivaiheessa tällaista ruuhkautumista ei tapahtunut ja välimatkojakin rastien välillä oli kehuttu, joten opinnäytetyön varsinaisessa kohde paikassa ei pitäisi olla ongelmia.

LÄHTEET

- Aarti, Erkki; Anttila, Upi; Ihme, Jaana; Johnsson, Raoul; Kantonen, Raimo;
Kuivasaari, Ilkka; Lassila, Jouni; Mellin, Marja; Stjernvall, Jocke;
Toukomies, Tatu & Viitasalo, Markku 2005. Tekniset kädentaidot.
Helsinki: Weilin+Göös.
- Cacciatore, Raisa & Karukivi, Max 2014. Mielelön fiilis - Hyvän mielen käsikirja.
EU:ssa: Tammi.
- Enckell, Lisa 2007. Kuunteleeko kukaan puhettasi? Kuinka saada viesti perille.
Helsinki: Kotimaa-Yhtiöt Oy/ Kirjapaja 2007.
- Gothón Raili 2014. Auttava kohtaaminen 2 - Sielunhoidon menetelmät ja
käytäntö. Tallinna: Kirjapaja.
- Granlund, Anne & Peltola, Heli 2011. Perheiden pyhiinvaellus - toiminnallinen
Lahden kirkkopäivillä. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu.
Kansalaistoiminta ja nuorisotyö. Opinnäytetyö.
- Halkola, Ulla; Mannermaa, Lauri; Koffet, Tarja & Koulu, Leena 2009. Valokuvan
terapeuttinen voima. 1.-2.painos. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Helle-Lahti, Eeva-Liisa 2014. Liikkuva seurakunta. Helsinki: Kirjapaja.
- Hellsten, Carita & Hellsten Tommy 2013. Levollisuuden kirja. EU:ssa: Kirjapaja.
- Helsingin Sanomat 26.9.2014. Suositus: Halaa kahdeksan kertaa päivässä.
Viitattu 20.11.2015. <http://www.hs.fi/elama/a1411584465043>
- Hyppönen, Merja & Linnosuo, Outi (toim.) 2004. ZIP, ZAP ja BOING. 2.painos.
Saarijärvi: Lasten Keskus.
- Hämäläinen, Riikka 2015. Seurakuntapastori, Ikaalisten seurakunta. Ikaalinen.
Henkilökohtainen tiedoksianto 10.9.2015
- Ikaalisten seurakunta i.a. Työntekijät. Viitattu 14.9.2015.
<http://ikaalinen.seurakunta.net/?sid=2>.
- Kantanen, Leena; Kämäräinen, Leena; Parviainen, Kaisa; Saari, Salli; Valoaho
Sari & Yli-Pirilä, Pia (toim.) 2012. Hädän hetkellä -psykkisen
ensiavun opas. 1.-3. painos. Jyväskylä: Oy Duodemic ja Suomen
Punainen Risti.
- Katekismus i.a. Viitattu 12.10.2015
<http://www.evl.fi/katekismus/raamatturippi/42.html>.

- Ketola, Kimmo 2010. Suomalaisten spiritualiteetti. Uusi henkisyys luterilaisen hengellisyyden haastajana. Teoksessa Maarit Hytönen (toim.) Minä uskon? Jumala-usko 2010-luvulla. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. 140–160.
- Kettunen, Paavo 2013. Auttava kohtaaminen 1 - Sielunhoidon perusteet ja teologia. Porvoo: Kirjapaja
- Kinnunen, Saara. 2011. Lapsen usko. Miten tukea lapsen hengellistä kasvua? Helsinki: Kustannus Oy Uusi Tie.
- Kirkkojärjestys 8.11.1991/1005 v.1993. Viitattu 14.9.2015.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055>
- Koivisto, Johanna; Paalanen, Helena & Siukonen, Antti 2010. Ihan sama eilen, tänään ja ikuisesti-opettajan opas. Hämeenlinna: LK-kirjat.
- Komulainen, Timo; Peltola, Lauha; Perälä, Maaria; Ranta, Iiri; Ripatti, Jaakko; Särkiö, Riitta & Tiensuu, Riitta 2005. Seurakuntalaisen käsikirja. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Koskinen, Marko 2013. Ikaalisten urut. Ikaalinen: Ikaalinen-Seura ry
- Kotila, Heikki 2003a. Mikä on hiljaisuuden retriitti?. Teoksessa Häyrynen, Seppo & Kotila, Heikki 2003. Retriitti - tie hiljaisuuteen. Helsinki: Edita Prima Oy. 48–49.
- Kotila, Heikki 2003b. Rukous, meditaatio ja kontemplaatio. Teoksessa Häyrynen, Seppo & Kotila, Heikki 2003. Retriitti - tie hiljaisuuteen. Helsinki: Edita Prima Oy. 39–41.
- Kotila, Heikki 2003c. Vetäytymisen ja vaikenemisen juonne kristillisessä traditiossa. Teoksessa Häyrynen, Seppo & Kotila, Heikki 2003. Retriitti - tie hiljaisuuteen. Helsinki: Edita Prima Oy. 20–21
- Kotila, Heikki 2003d. Rukoushetket. Teoksessa Häyrynen, Seppo & Kotila, Heikki 2003. Retriitti - tie hiljaisuuteen. Helsinki: Edita Prima Oy. 61–63.
- Kotila, Heikki 2003e. Vaihtoehtoisia hiljaisuuden viljelyn malleja. Teoksessa Häyrynen, Seppo & Kotila, Heikki 2003. Retriitti - tie hiljaisuuteen. Helsinki: Edita Prima Oy. 84–89.
- Lindgren, Tuomo 2010. Usko toivo rakkaus. Viitattu 10.10.2015.
<https://puheita.wordpress.com/2010/01/26/usko-toivo-rakkaus/>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.a. Vanhemman ja nuoren vahva suhde
helpottaa murrosikää. Viitattu 17.11.2015.

http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/murrosian_kynnyksella/vahva_suhde/

Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.b. Persoonallisuuden ja tunne-elämän
kehitys. Viitattu 23.11.2015.

http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/2_3-vuotias/persoonallisuus_ja_tunne-elama/.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.c. Persoonallisuuden ja tunne-elämän
kehitys. Viitattu 23.11.2015.

http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/12_15-vuotias/persoonallisuus_ja_tunne-elama/.

Murtonen, Sari. 2009. Rippikoulun merkitys nuoren aikuisen uskonnollisessa
elämänkaareissa. Teoksessa Innanen, Tapani & Niemelä, Kati
(toim.) 2009. Rippikoulun todellisuus. Kirkon tutkimuskeskuksen
julkaisuja 107. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. 329–349.

Mäkinen, Päivi; Raatikainen, Eija; Rahikka, Anne & Saarnio, Tuula 2011.
Ammattina sosionomi. 1-2.painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Nissinen, Martti 2004. Musiikki, ihminen ja Jumala. Teoksessa Haapasalo,
Juhani; Lauerma, Liisa; Nissinen, Martti & Suikkanen, Pekka 2004.
Kirkkomusiikki. 23–25.

Nurmi, Jari-Erik; Ahonen, Timo; Lyytinen, Heikki; Lyytinen, Paula; Pulkkinen,
Lea & Ruoppila, Isto 2008. Ihmisen psykologinen kehitys. 1.-3.
painos. Porvoo: WSOY.

Ojanen, Markku 2011. Uudistava usko. Jyväskylä: Bookwell Oy.

Paananen, Terhi 2008. Ihana, kipeä nuoruus - naamion takana ahdistus ja
elämänilo. Teoksessa Pruuki, Heli (toim.) 2008. Nuorten
sielunhoidon käsikirja. Helsinki: LK-kirjat. 9–37.

Papunet i.a. Aistien merkitys vuorovaikutuksessa. Viitattu 20.11.2015.

http://papunet.net/fileadmin/muut/vuorovaikutus/aistit_ja_vuorovaikutus.pdf

Petteri Haippola (inri.fi) 10.02.2008 Juutalaisuus, kristinusko ja islam. Viitattu
20.11.2015.

<http://www.kolumbus.fi/~w462389/islam/kirjauskonnot.htm>.

- Pruuki, Lassi & Tirri Kirsi 2004. Mielekäs oppiminen rippikoulussa. Teoksessa Aaltonen, Heli; Pruuki, Lassi & Saarinen, Pekka (toim.) Rippikoulun käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy. 35–55.
- Pruuki, Lassi 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Hämeenlinna: LK-kirjat.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Raunio, Antti 2003. Onko olemassa luterilaista spiritualiteettia? Teoksessa Juntunen, Sammeli; Raunio, Antti & Vainio, Olli-Pekka 2003. Johdatus luterilaisen spiritualiteetin teologiaan. Helsinki: Kirjapaja Oy. 11–36.
- Rippikoulusuunnitelma 2001. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2001:10. Porvoo: Kirkkohallitus, Kirkon kasvatusasiain keskus.
- Räsänen, Antti 2006. Uskon kehitys ja hengellinen ohjaus. Teoksessa Kotila, Heikki 2006. Hengellisen ohjauksen kirja. Helsinki: Kirjapaja Oy. 132–150.
- Räsänen, Antti 2008. Kristillinen kasvatus teoriassa ja käytännössä. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus, LK-kirjat. 287–304.
- Salo, Miikka (toim.) 2001. Ikaalinen kotiseurakuntamme 2001. Ikaalinen: Ikaalisten seurakunta.
- Salomaa, Päivi 2004. Nuoruus on päätähuimaava matka. Teoksessa Myllykoski, Anne-Mari; Melamies, Nina & Kangas, Sari (toim.) 2004. Itsenäistynvä nuori ja AD/HD. Juva: PS-kustannus. 20–23.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a. Aamenesta öylättiin: Uskon määritelmä. Viitattu 14.9.2015.
<http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Usko>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b. Aamenesta öylättiin: Spiritualiteetin määritelmä. Viitattu 14.9.2015.
<http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Spiritualiteetti>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.c. Aamenesta öylättiin: Retriitin määritelmä. Viitattu 14.9.2015
<http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Retriitti>

- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.d. Raamattupiirit, retriitit ja pyhiinvaellukset - yhteinen matka aikuiseen uskoon. Viitattu 14.9.2015.
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/C2E7C0CA9EC315F1C2257481003B94A6?OpenDocument&lang=FI>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.e. Aamenesta öylättiin: Rukouksen määritelmä. Viitattu 20.9.2015.
<http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Rukous>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.f. Aamenesta öylättiin: Meditaatio. Viitattu 29.9.2015. <http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Meditaatio>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.g. Aamenesta öylättiin: Jumalan rakkaus. Viitattu 17.11.2015
http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Jumalan_rakkaus
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.h. Aamenesta öylättiin: Synti. Viitattu 17.11.2015. <http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Synti>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.i. Aamenesta öylättiin: Armo. Viitattu 17.11.2015. <http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Armo>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.j. Aamenesta öylättiin: Pyhä Henki. Viitattu 17.11.2015.
http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Pyh%C3%A4_Henki.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.k. Aamenesta öylättiin: Armonvälineet. Viitattu 17.11.2015.
<http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Armonv%C3%A4lineet>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.l. Aamenesta öylättiin: Vanhurskas. Viitattu 17.11.2015.
<http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Vanhurskas>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.m. Aamenesta öylättiin: Jeesus Nasaretilainen. Viitattu 20.11.2015.
http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Jeesus_Nasaretilainen
- Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Tunnuskirjat 2003. Jyväskylä: Sley-kirjat. Sälli, Leena (toim.) 2006. Karttu - Kartun kirja. Ikaalinen: Kartun kyläseura r.y.
- Tampereen hiippakunta i.a. Seurakunnat. Viitattu 14.9.2015.
<http://tampereenhiippakunta.fi/seurakunnat/>.

- Tirri, Kirsi 2004. Spiritualiteetti uskontokasvatuksen näkökulmasta. Teoksessa Leena Heinonen, Juha Luodeslampi, Leena Salmensaari (toim.) Lapsityön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy. 119–134.
- Tuominen, Hans 2005. Elän ja hengitän –nuoren spiritualiteetti. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) 2005. Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja oy. 35–54.
- Tuovinen, Ulla 2003. Musiikkikasvatus. Teoksessa Erkkilä, Lasse; Tuovinen, Ulla & Tuppurainen, Erkki 2003. Kirkkomusiikin käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy. 435–447.
- Whitney, Donald S. 1991. Jumalan koulussa - hengellisen elämän hoidon abc. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Virtanen, Hanna 2010. Hämeenkyrön rovastikunnan seurakuntien työntekijöiden käsityksiä perhetyöstä. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Porin toimipaikka. Sosionomi (AMK) ja diakonian koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Vuorinen, Risto 2004. Minän synty ja kehitys. Porvoo: WSOY.
- Vähävaara, Janina & Koivisto, Lauri 2013. "Synkkiä aiheita, tärkeää asiaa" : Väkivalta aiheinen rastirata työvälineeksi kirkon nuorisotyönohjaajille. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Kauniaisten toimipaikka. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

LIITE 1: KYSELYLOMAKE

1. Millainen polku mielestäsi oli kokonaisuutena? Perustele!

2. Oliko rasteja mielestäsi sopivasti? Perustele!

3. Oliko jokin rasteista sinulle merkityksellisempi kuin toinen? Miksi?

4. Jos voisit muuttaa rataa, esimerkiksi lisääisit tai muokkaisit rastia tai poistaisit jonkun rastin miten tekisit? Miksi

5. Osallistuisitko radalle mielelläsi uudestaan. Miksi?

6. Laittoiko rastit pohtimaan niissä käsiteltyjä aiheita? Miksi? tai Miksei?

MATKA HALKI KRISTINUSKON

Hiljaisuuden polku
Ikaalisten seurakunnan
leirikeskukseen

Anne Kähönen & Sini-Johanna Pettinen

Hyvä rastiradan käyttäjä!

Tämä rastirata on suunniteltu toimimaan Ikaalisten leirikeskus Koivikkoon, mutta muut käyttäjät voivat lähteä muokkaamaan rataa omaan ympäristöönsä sopivaksi. Rastit ovat pääasiassa irrallisia, joka antaa mahdollisuuden muokkaamiseen. Synti- ja armo-rastit ovat kuitenkin yhteydessä toisiinsa, jonka vuoksi ne olisi hyvä pitää yhdessä.

Ensisijaisesti rata on suunniteltu rippikouluikäisille ja sitä vanhemmille nuorille/aikuisille ja on pohdittu, että se voisi toimia leireillä omana osiona ohjelmassa tai sen voi käydä läpi vapaaehtoisesti vapaa-ajalla. Kummassakin tilanteessa sinun on ohjaajana hyvä pohtia sitä, tietääkö ryhmä tarpeeksi aiheista käydäkseen radan läpi tai tuletko kertomaan nuorille jostain tuntemattomasta teemasta esimerkiksi jollakin oppitunnilla niin, että voisit viitata rastiin ja käydä sen avulla teemaa läpi.

Tässä ohjeessa on meidän radantekijöiden ehdotuksia siitä, miten rataa voi käyttää ja esimerkkiehdotuksia oheistoiminnalle ennen ja jälkeen rastiradan. Niiden ei välttämättä tarvitse olla vain näitä, vaan voit ohjaajana itse tehdä niin kuin koet parhaaksi. Nämä voivat toimia vain ajattelun apuna. Sinä tunnet osallistujat parhaiten!

Antoisia hetkiä radan parissa ja siunausta työhönne! ☺

t. Anne Kähönen & Sini-Johanna Pettinen

OHJE RADAN KÄYTTÖÖN

Rastit

Rastiradalla on yhteensä 10 rastia, jotka käsittelevät kristinuskon tärkeitä asioita. Rastien teemat ja nimet ovat:

- ✓ Luomakunta - "Niin kaunis on maa"
- ✓ Jumala, Isä - "Vain isä toivomme palamaan saa"
- ✓ Jumalan rakkaus - "Voi hänen rakkauttaan"
- ✓ Synti - "Sydämeni sysimusta"
- ✓ Rukous - "Kuule rukoukseni"
- ✓ Toivo - "Toivo nousee yli ulapan"
- ✓ Jeesus - "Ylistys olkoon ristiinnaulitut"
- ✓ Armo - "Herra armahda meitä, Kristus armahda meitä"
- ✓ Pyhä Henki - "Joka päivä joka hetki"
- ✓ Vanhurskaus - "Kaksi tavallista kättä Jeesus työhön lähettää"

Erityishuomioita joihinkin rasteihin

Voi hänen rakkauttaan:

Vaihtoehtoisena toiminnallisena tekemisenä voi olla, että polulle osallistujat ottaisivat Jumalan rakkautta kuvaavan esineen mukaansa, jolloin näitä voisi hyödyntää lopun yhteisessä läpikäymisessä ohjaajan parhaalla katsomalla tavalla.

Sydämeni sysimusta & Herra armahda meitä, Kristus armahda meitä.

Nämä kaksi rastia, synti ja armo, ovat toiminnallisesti sidoksissa toisiinsa. Tämän vuoksi ne olisi tarkoitus pitää yhtä aikaa radalla.

Toivo nousee yli ulapan:

Rastille tulee hankkia ankkuri, johon sisältyy risti ja sydän. Tällöin ajatus, että käydään katsomassa ankkuria, johon sisältyy nämä symbolit, toteutuu.

Kaksi tavallista kättä:

On hyvä ottaa huomioon, että radalle osallistujilla on risti mukana, johon tarttua. Tämän vuoksi kannattaa esimerkiksi tehdä leirillä ristit, jolloin jokaisella olisi se mukana.

Ennen rastirataa

Rastirata tulee aloittaa yhdessä, jolloin radalle osallistujille kerrotaan, mikä on kyseessä, mitä siellä tulee tapahtumaan ja miten rata tulee käydä läpi. Tällöin osallistujat osaavat orientoitua tulevaan. Kannattaa kertoa ainakin seuraavat asiat:

- ✓ Radalla on 10 rastia, joissa käsitellään kristinuskon tärkeitä asioita
- ✓ Jokainen kulkee radan yksin (tosin tässä voi tehdä poikkeuksen ja kulkea esimerkiksi isosen kanssa, jos vaikuttaa, että se auttaisi nuorta pohtimaan paremmin asioita kuin yksin)
- ✓ Rata kannattaa kulkea ihan rauhassa, ilman kiirettä, jolloin saat siitä enemmän irti. Aikaa on varattu riittävästi.
- ✓ Jos osallistuja on itse nopeampi kuin edellä kulkija, niin tulee hänen odottaa rauhassa ja antaa toisen olla rauhassa rastilla ennen kuin itse menee sinne.
- ✓ Kertoa, mihin tulla viimeisen rastin jälkeen ja miten rata päättyy (tähän on vinkkejä myöhemmin ohjeessa)

Kun on kerrottu kaikki tarvittava, niin radan voi aloittaa.

Oheistoimintaa

Sillä aikaan kuin osallistujat odottavat radalle pääsyä, voi odottaessa muun muassa:

- ✓ Askarrella esimerkiksi itselleen puuristin, joka olisi mukana radalla.
- ✓ Laulaa yhteislauluja.
- ✓ Olla yhdessä hiljaa, kuunnella rauhoittavaa musiikkia (esimerkiksi Taizè-lauluja) ja katsella Powerpointilla vaihtuvia kuvia. Tähän ei meillä ole materiaalia valmiina.

Rata olisi tarkoitus kulkea yksin, johon ohjaaja lähettää jokaisen vuorotellen. Tämän vuoksi osa osallistujista joutuvat odottamaan pitkänkin aikaa ennen kuin itse pääsevät lähtemään. Odottamiseen kannattaa keksiä oheistoimintaa, jottei aika käy pitkäksi. Odottajat voivat esimerkiksi laulaa yhdessä laulukirjan lauluja, jolloin samaan aikaan rauhoitutaan alkavaa rataa varten.

Riippuen ympäristöstä, osallistujat kannattaa lähettää esimerkiksi 3-5 minuutin välein, jolloin edellinen on ehtinyt rauhassa mennä ensimmäiselle rastille ja keskittymään siihen ja jatkamaan eteenpäin.

Jos ajattelet että rata on parempi käydä vapaaehtoisesti, käytä samoja ohjeita kuin ohjelmaosioonkin käytettäisiin, mutta silloin ei tarvitse miettiä lähettämisen aikoja eikä varsinaista päättymistä, mutta myöhemmin ohjeissa on vaihtoehtoisia tapoja jos haluaa kerätä ajatuksia, mitä rata on herättänyt leiriläisissä.

Rastiradan jälkeen

Rata on ajateltu sellaiseksi, että se toimisi esimerkiksi iltahartautena, jonka jälkeen voi toimia esimerkiksi seuraavasti:

- ✓ Jokainen osallistuja tulee radan jälkeen yhteiseen tilaan, joka on valaistu vain kynttilöillä ja taustalla soi rauhallista musiikkia. Tällöin he voivat jatkaa rauhoittumista. Tämän tilanteen voisi päättää yhdessä esimerkiksi yhteislauluun ja rukoukseen.
- ✓ Jokainen/jotkut voi halutessaan kertoa, mitä ajatuksia radan käyminen itsessä herätti. Tämän tilanteen voisi päättää yhdessä esimerkiksi yhteislauluun ja rukoukseen.
- ✓ Kun kaikki ovat saapuneet paikalle, voi rukoilla yhdessä tai esimerkiksi kolmen hengen ryhmissä. Tämän voi päättää vielä yhteiseen Herran siunaukseen.
- ✓ Jos rata käydään läpi viimeisenä iltana, voisi yhteinen lopetus olla kynttilä kierros, eli jokainen saa sanoa rastiradasta jotakin tai/ja koko leiristä kun kynttilä on itsensä kohdalla ja lopuksi koko ryhmä voisi tehdä sisaruspiirin tai jotain vastaavaa.

Työntekijöiden on myös hyvä varautua siihen, että rata on herättänyt osallistujissa sellaisia ajatuksia ja tunteita, joiden vuoksi hänellä on tarve keskustella kahden kesken työntekijän kanssa.

Vaihtoehtoisesti, jos ohjaajat haluavat tietää osallistujien ajatuksia radasta, he voivat kerätä sitä kirjallisesti. Tämä toimii esimerkiksi silloin, jos rataa käyttää rippikoulussa ja siellä on käytössä oppimispäiväkirjat. Lisäksi voidaan purkaa yhdessä radasta nousseita teemoja ilman hartautta, jos rata on käyty sovitun aikarajan aikana omaan tahtiin. Toisaalta rata on ajateltu sellaiseksi, että sitä ei tarvitse varsinaisesti purkaa, sillä sen aikana voi herätä osallistujille omaa elämää koskettavia ajatuksia, tunteita ja oivalluksia, joista he eivät halua puhua. Mutta on oltava tilanteen tasalla.

”Niin kaunis on maa...”

Maa versoi vihreyttä, siementä tekeviä kasveja ja hedelmäpuita, jotka kantoivat hedelmiään kukin oman lajinsa mukaista siementä. Jumala näki, että niin oli hyvä.

(1. Moos. 1:12)

Kaikki, minkä Jumala on luonut, on hyvää, eikä siitä tarvitse hylätä mitään, kun se otetaan kiittäen vastaan.

(1. Tim. 4:4)

Katsele luonnon kauneutta ja kuuntele luonnon ääniä.

Kun kuljet polkua eteenpäin, voit samalla koskettaa erilaisia luontokappaleita.

Seuraava rasti: _____

"Vain Isä toivomme palamaan saan..."

Hän meni vähän kauemmaksi, heittäytyi kasvoilleen maahan ja rukoili: "Isä, jos se on mahdollista, niin menköön tämä malja minun ohitseni. Mutta ei niin kuin minä tahdon, vaan niin kuin sinä." (Matt. 26:39)

Hän on turvamme, kalliomme, teoissaan täydellinen. Kaikki hänen tiensä ovat oikeat. Hän on uskollinen Jumala, ei hän vääryyttä tee. Hän on vanhurskas, tuomioissaan oikea. (5. Moos. 32:4)

Mieti sinun ja vanhempiesi suhdetta. Onko se muuttunut jollakin tavalla elämäsi aikana?

Aivan kuten ihmisten suhde omiin vanhempiinsa voi muuttua, samalla ihmisten suhde Jumalaan voi muuttua elämän aikana. Kuitenkin Jumala on meidän kaikkien Isä. Hän pyrkii ja haluaa antaa meille kaiken sen, mitä tarvitsemme ja toivomme elämiimme kaikkea parasta. Väillä voi kuitenkin tuntua siltä, ettei näin ole, mutta Jumala tietää kaiken meitä ihmisiä paremmin.

Halaa itseäsi tai jos kuljet rataa jonkun kanssa haluaa häntä. Rutista niin kovaa tai hiljaa kuin haluaisit, että sinua halattaisiin tällä hetkellä. Tätäkin Jumala tekee koko ajan, vaikka emme aina tajua sitä itse.

Seuraava rasti: _____

”Voi Hänen rakkauttaan...”

Siinä on rakkaus – ei siinä, että me olemme rakastaneet Jumalaa, vaan siinä, että hän on rakastanut meitä ja lähettänyt Poikansa meidän syntiemme sovituksi. (1. Joh. 4:10)

Me olemme oppineet tuntemaan Jumalan rakkauden kaikkia meitä kohtaan ja uskomme siihen. Jumala on rakkaus. Se, joka pysyy rakkaudessa, pysyy Jumalassa, ja Jumala pysyy hänessä. (1. Joh. 4:16)

Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.

(Joh. 3:16)

Tämä on yksi tärkeimmistä asioista, joita tulee muistaa.

Mitä sinä olisit valmis uhraamaan toisen puolesta? Onko joku muu luopunut jostain sinun hyväksi?

Ota valokuva sellaisesta asiasta, joka kuvastaa Jumalan rakkautta meitä ihmisiä kohtaan. Jos sinulla ei ole kameraa, niin voit vain etsiä sellaisen asian ja katsella sitä hetken.

Seuraava rasti: _____

"Sydämeni sysi musta, anoo anteeks antamusta..."

Jos väitämme, ettemme ole syntisiä, me petämme itseämme eikä totuus ole meissä.
(1.Joh. 1:8)

Minä sanon teille: samoin on ilo taivaassakin. Yhdestä syntisestä, joka kääntyy, iloitaan siellä enemmän kuin yhdeksästä kymmenestä hurskaasta, jotka eivät ole parannuksen tarpeessa. (Luuk. 15:7)

Syntiä on sekä pientä että suurta. Etsi matkan varrella itsellesi kivi. Se kuvastaa syntiä. Pidä sitä mukanas kunnes toisin sanotaan. Kiveä etsiessäsi voit pohtia jotain väärin tekemääsi asiaa tai tekoa. Mieti, miksi olet niin tehnyt ja oletko tehnyt jotain sen eteen, jotta asia korjaantuisi.

”Kuule rukoukseni...”

Kuule nyt palvelijasi rukous ja nöyrä pyyntö, Jumalamme, ja anna armosi loistaa. (Dan. 9:17a)

Kehotan ennen kaikkea anomaan, rukoilemaan, pitämään esirukouksia ja kiittämään kaikkien ihmisten puolesta, kuninkaiden ja kaikkien vallanpitäjien puolesta, jotta saisimme viettää tyyntä ja rauhallista elämää, kaikin tavoin hurskaasti ja arvokkaasti.

(1. Tim. 2:1-2)

Rukous on kristitylle yksi tärkeimmistä tavoista olla yhteydessä Jumalaan. Nyt voit hetken rukoilla itsellesi tärkeiden asioiden ja ihmisten puolesta. Lopeta rukouksesi "Herran siunauksella".

"Herra siunatkoon meitä ja varjelkoon meitä. Herra kirkastakoon kasvonsa meille ja olkoon meille armollinen. Herra kääntäköön kasvonsa meidän puoleemme ja antakoon meille rauhan. Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Aamen."

Seuraava rasti: _____

”Toivo nousee yli ulapan...”

Sinä saat olla luottavalla mielellä, sillä toivo elää, olet turvassa. Voit nukkua levollista unta, sinä saat olla rauhassa, mikään ei sinua uhkaa, monet tavoittelevat sinun suosiota. (Job. 11:18–19)

Minulla on omat suunnitelmani teitä varten, sanoo Herra. Minun ajatukseni ovat rauhankätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon. (Jer. 29:11)

Miten usko ja rakkaus sinun mielestäsi liittyvät toivoon? Mitä toivo sinulle on?

Rakenna ankkuri luonnon materiaaleista. Yritä sisällyttää siihen myös uskon ja rakkauden symbolit. Jos sinulla on kamera mukana, voit ottaa siitä kuvan.

Seuraava rasti: _____

”Ylistys olkoon ristiinnaulitun...”

Tämä sana on varma ja vastaanottamisen arvoinen: Kristus Jeesus on tullut maailmaan pelastamaan syntisiä, joista minä olen suurin. (1. Tim. 1:15)

Kristuksen veressä meillä on lunastus, rikkomustemme anteeksianto. Näin Jumala on antanut armonsa rikkauden tulla runsaana osaksemme ja suonut meille kaikkea viisautta ja ymmärrystä. (Ef. 1:7-8)

Risti, joka symboloi uskoa, muistuttaa sinua Jeesuksen ristintyöstä ja siunaukselta, jonka Hän on sinulle antanut. Istu hetkeksi penkille katselemaan ristiä.

Voit samalla pohtia, mitä usko merkitsee sinulle.

Lähtiessäsi nuotiolta katso ristiin ja tee itsellesi ristinmerkki seuraavasti:

- 1) Laita oikean käden peukalo, etusormi ja keskisormi yhteen.
- 2) Vie oikea käsi otsallesi, josta viet sen rintaan.
- 3) Tämän jälkeen vie kätesi ensin vasemmalle, sitten oikealle olkapäälle.

Seuraava rasti: _____

”Herra armahda meitä, Kristus armahda meitä...”

Mutta Herran armo pysyy ajasta aikaan, se on ikuinen niille, jotka pelkäävät ja rakastavat häntä. Polvesta polveen ulottuu hänen uskollisuutensa.

(Ps. 103:17)

Mehän uskomme, että meidät pelastaa yksin Herran Jeesuksen armo. (Ap.t. 15:11)

Jumalan armo on suuri. Tämän vuoksi Hän lähetti ainoan Poikansa maan päälle. Jeesuksen sovitus työ ristillä on pyyhkinyt kaikki syntimme ja tämän vuoksi saamme ne anteeksi, kun vain pyydämme. Jumala ei muistuta meitä ihmisiä tekemistämme synneistä, sillä Hän on ne antanut anteeksi.

Tämän merkiksi voit pyytää anteeksi syntiä, jonka merkinä kannoit kiveä mukana. Nyt voit heittää mukana kantamasi kiven pois ja jättää synnin Jumalalle.

Seuraava rasti: _____

"Joka päivä, joka hetki..."

Pietari vastasi: "Kääntykää ja ottakaa itse kukin kaste Jeesuksen Kristuksen nimeen, jotta syntinne annettaisiin anteeksi. Silloin te saatte lahjaksi Pyhän Hengen. (Ap.t. 2:38)

Olettehan te selvästi Kristuksen kirje, jonka kirjoittamisen hän uskoi meille. Tätä kirjetä ei ole kirjoitettu musteella vaan elävän Jumalan Hengellä, ei kivitaluihin vaan ihmissydämiin. (2. Kor. 3:3)

Jos me elämme Hengen varassa, meidän on myös seurattava Hengen johdatusa.
Emme saa tavoitella turhaa kunniaa emmekä ärsyttää ja kadehtia toisiamme. (Gal. 5:25–26)

Pyhä Henki on kokoajan mukana. Jos muistat seuraavan kappaleen melodian voit hyräillä sitä mielessäsi tai voit vain lukea sen läpi. Keskity samalla hengitykseesi ja kuuntele kehoasi, sillä siellä Pyhä Henki asustaa, vaikka emme häntä aina huomaa.

1. Tule, Pyhä Henki,
lailla tulen, lailla tuulen.

Tule, Pyhä Henki,
tule köyhään sydämeen.

KERTO:

Halleluja, halleluja.

Halleluja, halleluja.

2. Tule, Pyhä Henki,
jotta näen, jotta kuulen.

Tule, Pyhä Henki,
tule köyhään sydämeen.

KERTO

Seuraava rasti: _____

"Kaksi tavallista kättä Jeesus työhön lähettää..."

Maan päällä ei ole yhtäkään niin hurskasta, että hän tekisi aina vain hyvää
eikä koskaan syntiä. (Saarn. 7:20)

On selvää, ettei kukaan tule Jumalan silmissä vanhurskaaksi lakia noudattamalla, sillä
"uskosta vanhurskas saa elää". (Gal. 3:11)

Sinut on kutsuttu seuraamaan Jeesusta juuri sellaisena kuin olet. Sinun ei tarvitse olla mitään enempää eikä vähempää. Saat kantaa ristiä aina mukanasasi ja seurata Jeesusta. Tartu ristiin kaulassasi ja ole luottavaisella mielellä, sillä et ole yksin.

Lausu vielä mielessäsi Isä Meidän-rukous.

Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti. Aamen.

Seuraava rasti: _____